

2011 m. sausio 21 d., penktadienis

Nr. 3 (925) | Kaina 2,50 Lt

Dailė | Muzika | Teatras | Kinas | Fotografija

2

Pokalbis su kompozitoriumi Šarūnu Naku

Dž. BARYSAUTĖS NUOTR.

4

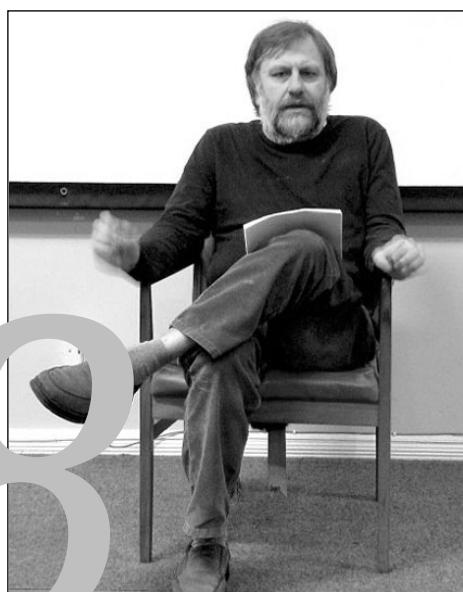
Sigito Gedos atminimui

5

Šokio projekto „Tamsioji pusė“ premjera

6

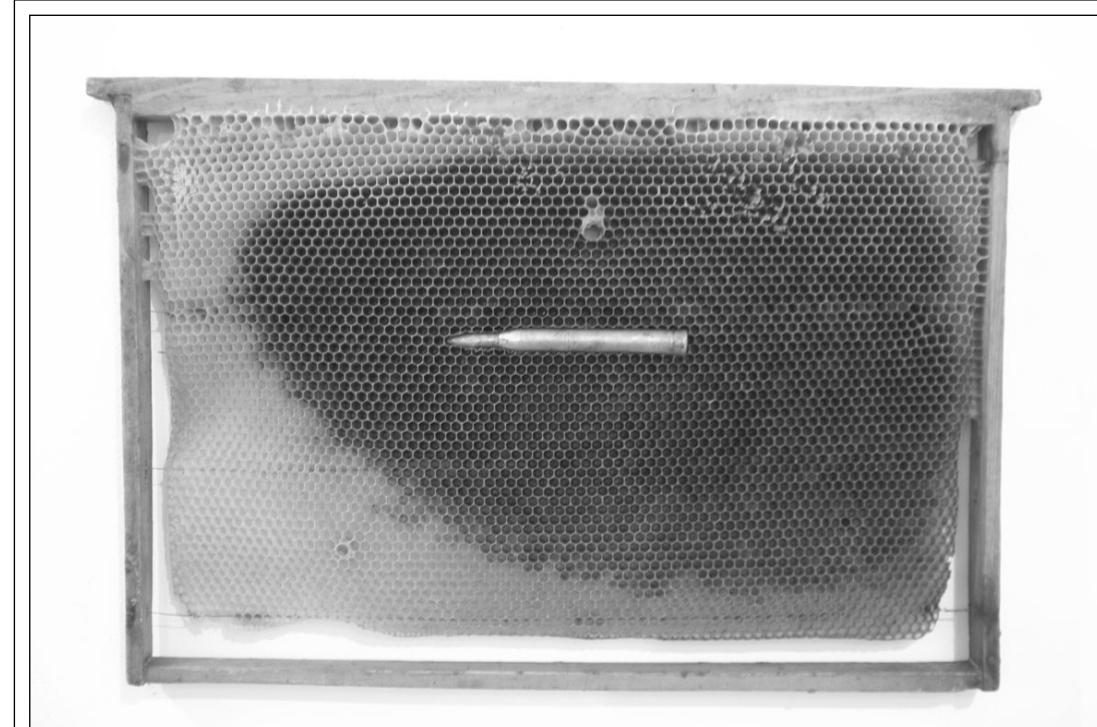
Paroda „Peizažo mimikrija ir kamufliažas“

Laisvoji tribūna: Slavojus Žižekas apie smurtą

9

Nauji filmai – „Kažkur tarp ten ir čia“

Matas Dūda. Iš ciklo „Neatpažįstamų įrankių atspaudai“. 2010 m.

G. JUCEVIČIAUS NUOTR.

Pėdsekio hipotezės

Kasmetinė „Estampo“ paroda Vilniaus grafikos meno centre

Monika Krikštopaitė

Imituodama parodos struktūrą (kai greta iškabinti tarpusavyje nesusiję skirtinių autorų kūriniai) ir grafikos preso darbą, mintis išdėstyti atskiriomis tezėmis.

Apie grafiką

Dabarties grafikai nebeužtenka būti tik grafika, išoriškai ji atrodo kaip tapyba, skulptūra, objektas (ritualinis, kasdienis, meno), instalacija, videodarbas ir kt.

Su tradicija dabarties grafiką sieja atspaudo išspaudimo, perkėlimo veiksmas.

Salytis su materialumu ne tik netruko grafikai išlikti aktualia meno forma, bet kaip tik dar ir padeda išsaugoti neverbalinio suvokimo galimybę.

Prisilietimo, palietimo, spaudimo, atspaudimo, prispaudimo, pėdsakų palikimo ir jų skaitymo, negalėjimo pasiekti, iibrėžimo, sužeidimo, užgriuviimo, atspindėjimo ir kiti tokio tipo veiksmų aprėpiadaugybę, o gal net visus galimus pa-saulio santykius.

Galimybė reikšti daiktų ir daly-

kų santykius yra grafikos nemaruomo garantas.

Dėl savo priklausomybės nuo veiksmo grafika yra artima šokio menui.

Kol žmogus turi kūną, tol šokis liks aktualus, taigi ir grafika.

Reliatyvia prasme visas gyvenimas, net virtualus, yra paremtas grafikos logika, nes kickvienas veiksmas turi pėdsaką.

Grafika veiksmažodžius verčia daiktavardžiais ir atvirkšciai.

Kartais grafikoje svarbiau ne jos kūnas, o intelektas, juk jai tik vienės žingsnis iki grafikų, lentelių, schemų ir kitų abstrakčių dalykų vaizdavimo.

Raidės ir rašymas kilo iš grafikos.

Perkėlimo veiksmas turi transcen-dentinio dvelksmo, apie kurį mėgsta kalbėti Alfonsas Andriuškevičius (lygiai kaip ir punktais dėstyti mintis).

Apie parodą

Kasmet nuo 1995 m. vykstanti paroda būdavo panaši į Dailininkų są-jungos grafikos sekcijos narių surašymą ir naujos hierarchijos grafikų „gentyje“ nustatymą prizų būdu.

Šiemet „Estampas '10“ panašus į galerijos „Kairė–Dešinė“ metų veiklos auditą.

Ši paroda anksčiau ir dabar buvo aktualiausia kaip nauju jaunu grafikų pasirodymo vieta.

Geros vietos debiutui vardą paroda išsaugo, nes pračiusių ir užpraečiusių metų debiutantų darbai taip pat gerai atrodo ir šiemet.

Galerijoje dirbančių menotyrininkų ir pakviestos komisijos (Rimvydas Kepežinskas, Aistė Paulina Virbickaitė, Jurga Minčinauskienė, Kristina Kleponytė-Šemeškienė) kuruota paroda šiemet atrodo įdomesnė, vientisesnė nei tuomet, kai ji būdavo stichiškai susiklostanti.

Kadangi kuravimas šiuo atveju paremtas tik kokybės filtru, o ne idėja, jis neturi turinio primetimo poveikio.

Galima susidaryti išpūdį, kad galerija orientuoja į grafikos meną, bendraujantį su dabartimi.

Iš ekspozicijos matyti, kad retas viduriniosios kartos grafikas išsitenka grynai grafinėje raiškoje.

NUKELTA | 6 PSL.

Koks pasaulis, tokia ir muzika

Pokalbis su muzikos revoliucionieriumi Šarūnu Naku

Lietuvos Nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatas (2007) Šarūnas Nakas – vienas novatoriškiausių Lietuvos kompozitorių, eseistas, kritikas, dirigentas, video-menininkas, festivalių rengėjas, radijo programų autorius. Š. Nakas kompiuterinėje enciklopedijoje „Lietuva“ pristatomas taip: „Po pripažintų vertybų puoselėtojų atėjo tikrujų avangardistų – „griovėjų“, „gryntojų“ ir „pranašų“ karta – tai Š. Nakas (gim. 1962 m.), studijavęs pas Juliju Juzeliūnų, aktyviai prisidėjęs prie „muzikų perversmo“ epochos – 1982 m. įkūrės Naujosios muzikos ansamblį. Ir klasikinę, ir šiuolaikinę muziką puikiai išmanantis Š. Nakas sutiko atsakyti į keletą klausimų.

Estate daugiai lypis kūrėjas. Kuri kūrybos sritis Jums artimiausia?

Manau, kad vienodai artimos vienos sritis, jei nuolat jomis domiuosi ir kažką praktikuoju. Man tai yra natūralus poreikis ir potraukis – migruoti tarp muzikos, tekstų, filmų, performansų ir instaliacijų, tarsi lankytis tame pačiame miške. Visur tenka spręsti gana panašias problemas, nors ir naudojantiesi kitomis priemonėmis. Gerai, kad dėl dabartinių technologijų kur kas lengviau peržengti įvairiausios ribas tarp tų sričių. Rašydamas teksta, fotograuodamas ar montuodamas filmą jaučiuosi išliekės muzikantas su visais kažkada anksčiau išgytais įpročiais ir iğūdžiais. Juk, išmokės plaukti, gali teškentis ir ba-seine, ir jūroje – skiriasi tik aplinka, bet ne judesiai ir veiksmai.

Rašote orkestrinę, kamerinę, elektroninę, spektaklių, filmų muziką. Ką kurti sunkiausia, ar viską kuriate vienodai lengvai (arba vienodai sunkiai)? Koks Jūsų kūrybos procesas – vientinis prisėdimu, ilgomis dienomis ar naktimis?

Muzikos spektakliams ir kitų standomiems filmams neraraū jau gal dešimt metų, dirbu kitokius darbus. Labiausiai traukia muzika orkestrui – ją rašyti gal sunkiausia, bet ir įdomiausia. Orkestrinė partitūra reikalauja ribinės koncentracijos. Suprantama, dirbi tiek, kiek reikia, vieni dalykai atsiranda palyginti greitai, kiti labai lėtai. Būdamas studentas, sėdėdavau kiauras naktis, vėliau perėjau prie dienos režimo, netgi keldavausi kartu su saule, tačiau pastaruoju metu vėl tampa näkties gyventoju. Man patinka dirbtai ilgai, netgi labai ilgai, nes tas procesas malonus ir pats save stimuliuojantis. Žinoma, reikia sugerbeti išlaikyti balansas tarp norų ir realių fizinių galimybių, nes sveikatos ar ištvermės trūkumas gali viską lengvai paleisti vėjais.

Estate ir pirmojo lietuviško vadovėlio apie šiuolaikinę muziką, sulaukusio trijų leidimų, autorius. Kaip vertinate šiuolaikinę pasaulio ir Lietuvos muziką? Ką išskirtumėte

Šarūnas Nakas

M. RAŠKOVSKIO NUOTR.

iš pasaulio bei Lietuvos muzikantų, grupių, kompozitorių?

Koks pasaulis, tokia ir muzika. Kartais pagalvoju, kad muzika išduoda dalykus, kuriuos tarsi nuslepija politika. Politikos ir meno evoliucijų kalendoriai nesutampa, tiksliau sakant, sutampa labai retai ir trumpam. Muzika atskleidžia daug realesnių žmonių mastymą ir lūkesčius, negu tai užėmėti istorių, tyrinėjantys tik politinį gyvenimą. Šiuolaikinė muzika – ne tik avangardas, džiazas ir rokas, bet ir begalė įvairiausios kitokios muzikos – yra iškalbinga mūsų laikų antropologijos ir sociologijos enciklopedija, labai įdomi tiems, kurie sugeba skaityti joje išrašytus kodus. Aš netgi nenorėčiau išskirti jokių lyderių, nes niekuo nepasižymintys autsaideriai gali pateikti ne mažiau informacijos apie mūsų laiką, aplinką ir patirtis, negu išgirtosios ižymybės. O klausymosi fenomenas – itin netvarus ir greit kintantis, mūsų nuomonė apie klausomą kūrinį gali kasant syruoti nuo pasigérėjimo iki pasibaisėjimo...

Kas Jūsų kūrybai daro didžiausią įtaką? Ar, rašydamas „Zikuratą“ (tiksliau, „Ziqqurat“), specialiai domėjotės Artimaisiais Rytais?

„Ziqqurat“ nėra kūriny apie Artimiusius Rythus. Babelio bokšto metafora, mitas apie Pasaulinių tvaną yra puikiai žinomi visiems. Man rūpėjo to nežemiškų apimčių bokšto statybos idėja ir absoliutaus statytojų nesusikalbėjimo situacija: ji tinka apibūdinti šiuolaikinį pasaulį ir jo ne visai realias ambicijas. „Ziqqurat“ partitūra nepaprastai kompleksiota, nes tuo metu žavėjau si dantiraščio lentelių tankiu ir smulkumu. Norėjosi muzikos, pertekiančios nepaprastą energiją, karštį, siausmą, begalinę erdvę, itin monumentalius tūrius, tačiau matematiškai tikslios, apskaičiuotos kone iki atomų lygmens. Tai reikalo valo ne tik fenomenalaus atlikėjų pasirengimą, bet ir olimpinis išvermės. Turiu pasakyti, kad iki šio kūrinio, o ir vėliau aš nesinaudojau tokia sudėtinga muzikos kalba ir priemonėmis, tačiau patirti, išgyla tuo metu, vertinu galbūt labiausiai. Laikas tą kūrinį prikelti naujiems atlikimams.

Kas man daro didžiausią įtaką? Prieš dešimtmetį būtų buvę lengviau atsakyti. Dabar manau, kad

veikia viskas, net tie dalykai, iš kurios nekreipia dėmesio. Tai kažkoks bendras gyvenimo fonas, susideantis iš atsitiktinių įvykių ir potyrių mozaikos, sutikių žmonės, aplankytų miestai, matyt peizažai. Anksčiau jaučiau didesnį kultūros, įvairių menų poveikį, jis nedingo ir dabar, tačiau dar stipriau veikia gamtos fenomenai: orų permanentos, prieplanda, Saulė, šaltis. Prisijungia civilizacijos triukšmai, architektų ir dizainerių transformuojamos formas, ekstazė futbolo stadionuose, spūstys keliuose... Man dažnai svarbiau ne tai, kas specialiai demonstruojama kaip meno objektai, bet tai, kas gyvuoja už organizuoto ir surežiuoto gyvenimo ribų. Tai įdomiau, nes neišsemia.

Ar galite suskaičiuoti, kiek kūrinių esate sukūrės? Ką vertinate labiausiai?

Ne, nesu skaičiavęs, bet būtų keiliaus dešimt. Tiesą sakant, vertesnių susidarytų gal kelolioka, bet to viškai pakanka. Man svarbesnės atrodančios, atsiradusios tarsi be manęs, išaugintos iš kokių nors abstraktesnų koncepcijų: „Motesas“ (penkiems balsams, 1985), „Prie Dangaus vartų“ (realiams garsams, 2000), „Aporija“ (trims ansambliams, 2001), „Nuoga“ (dideliams orkestrui, 2004), „Karūna“ (pučiamujų orkestrui, 2005). Tai gana griežti opusai, kuriuose veikia savotiški struktūrų generatoriai, nebūtinai matematiniai: lieka grynas ritmas, švari akustika, aiški erdvės sankloda. Vis dėlto minėti kūrinių nėra steriliškos abstrakcijos, nes juose integravoti kultūriškai informatyvūs elementai, kartais atkeliavę iš labai senų laikų ir tolumų teritorijų – senoviniai Indijos ritmai, viduramžių muzikos harmonija, pirmųjų garso įrašų fragmentai. Man tai labai svarbi muzikos, kaip pilnaverčio kultūros teksto, sąlyga.

Nuo muzikos – prie videofilmų, videoinstaliacijų, parodų – gana netikėtas perėjimas. Ką jis reiškia Jums? Ar vaizdas praplečia garso suvokimo ribas?

Nesakyčiau, kad tai yra perėjimas, greičiau – veiklos papildymas, nes susidare palankios sąlygos. „Ziqqurat“ partitūra nepaprastai kompleksiota, nes tuo metu žavėjau si dantiraščio lentelių tankiu ir smulkumu. Norėjosi muzikos, pertekiančios nepaprastą energiją, karštį, siausmą, begalinę erdvę, itin monumentalius tūrius, tačiau matematiškai tikslios, apskaičiuotos kone iki atomų lygmens. Tai reikalo valo ne tik fenomenalaus atlikėjų pasirengimą, bet ir olimpinis išvermės. Turiu pasakyti, kad iki šio kūrinio, o ir vėliau aš nesinaudojau tokia sudėtinga muzikos kalba ir priemonėmis, tačiau patirti, išgyla tuo metu, vertinu galbūt labiausiai. Laikas tą kūrinį prikelti naujiems atlikimams.

Kas man daro didžiausią įtaką? Prieš dešimtmetį būtų buvę lengviau atsakyti. Dabar manau, kad

išmèginti ir tai, ko niekuomet nedarau savo muzikoje, nes jis tam netinkama.

Kita vertus, filmuose noriu viską daryti pats – būti scenaristu, režisierium, operatorium, montuotoju, garsintoju. Jei tame procese dalyvautų dar kas nors, darbas ir rezultatas būtų visiškai kitokie. Be to, naudoju muziką, kokios beveik niekad nebūna šiuolaikinėje videoprodukcijoje: dažnam žiūrovui tai viškai naujovė ir proga išgirsti kažką netikėtą. Kartais imuosi temų, kuriuos atrodo gana egzotiškos mūsų šiuolaikinio meno terpjė: nacionalinės kultūros ir istorijos interpretacijų (septynių projekcijų ir simfoninės muzikos instaliacija „Evangelija pagal kalvų Ignatą“, 2007 m.), mažai kam žinomų kompozitorių biografijų (trumpų filmų instaliacija „100 istorijų: Nacionalinių muzikos legendų muziejus“, nuo 2008 m.).

Beje, lig šiol tarsi ir nesiekiavau, kad mano vaizdai kaip nors praplėstu garso suvokimo ribas. Kad ir kaip būtų, vaizdai ir garsai yra viškai savarankiski sritys, ir man patrauklesnė jų vienalaikė koegzistencija, savotiška hibridizacija, negu koks nors spekuliatyvus naujų suvokimo teritorijų ieškojimas, bent jau šiuo metu. Tačiau neatmetu ir radikalai kitokio požiūrio į šiuos klausimus, nes tikrai nežinau, ko man norėsis po kurio laiko – galbūt viskas pasiūks nenuuspėjama linkme.

Kokią matote pasaulio ir Lietuvos muzikos ateitį? Ar tobolėjama, ar pokyčiai rodė muzikos primityvėjimą?

Man sudėtinga apibrėžti tai, ką kas nors galbūt laiko Lietuvos muziką, todėl net nebandau prognozuoti jos ateities. Dažniausiai kalbame apie ilgiau ar trumpiau gyvuojančias madas, kažkiek panašias į gastronomines įtakas ir tradicijas. Ar galėtume atspėti, koks maistas mums bus skanesnis po kelių dešimtmecių, jei į miestus ateina kone visų pasaulio kraštų virtuvės? Ir kaip nustatyti, kada mes tobulesni: gerdami čilietišką vyną ar japonišką saukę? O jei renkamės vandenį, tai ar primityvėjame? Daug kas prikluso nuo to laikotarpio simpatijų ir antipatių. Tačiau aš neįžvelgiu muzikos ar kitų menų tobolėjimo – ne tik šiai laikai, bet ir apskritai. Kas kart keičiasi aktualumo samprata, paskirtis, poreikiai. To neįmanoma vertinti pagal kokius nors neva amžinus kriterijus, aš jais netikiu. Juk tai tik savo egoistinių pozicijų iškėlimas auksčiau už bet kokią tikrovę, gal net tam tikras estetinis šovinizmas: naivus, bet dažnokai išsprūstantis gestas, svarstant pernelyg plačias ar tiesiog neaprépiamas problemas.

Ką dabar kuriate, jei ne paslaptis? Kokie Jūsų artimiausiai planai?

Šiokia tokia paslaptis, todėl būsiu lakoniškas: muzikos kūrinių, tekstų, radijo laidų ciklas. Ir žinoma, daugiau trumpų filmų iš serijos „100 istorijų: Nacionalinių muzikos legendų muziejus“.

POKALBIJ PARENGĖ
MINDAUGAS PELECKIS

Kronika

„Duo Strimaitis“ kūrybinės veiklos 10-mečiui

Smuikininkas Aidas Strimaitis ir pianistė Eglė Strimaitienė 2011 m. švenčia savo kūrybinės veiklos 10-mečį. Duetas aktyviai koncertuoja Lietuvoje bei užsienyje, rengia originalius ir konceptualius menų sintezės projektus, dalyvauja įvairiuose muzikos festivaliuose, yra išleidęs dvi kompaktines plokštėles – „Pas de deux“ ir „Frates“, nuo 2008 m. organizuoja profesionalios klasikinės kamerinės muzikos festivalį Lietuvoje – „Paezerių dvaro festivalis“.

Nors abu muzikai kartu grojo jau studijų metais Lietuvos muzikos akademijoje prof. R. Katiliaus bei prof. D. Katkaus klasėse, savarankiską muzikinį ansamblį kūrybos kelią skaičiuoja nuo 2001-ųjų koncerto. Šia proga šiemet duetas užsibrėžę surengti dešimt kamerinės muzikos koncertų, pristatydam i skirtinges ir originalias kamerinės muzikos programas. 2011 m. sausio – gegužės mėnesiais duetas įvairiose Vilniaus erdvėse pristatys penkis pirmuosius koncertus, kuriose skambės klasikos šedevrai – L. van Beethovenos Sonatos smuikui ir fortepijonui, romantinės muzikos opusai, šiuolaikinė lietuvių ir impresionistinės muzikos kompozitorių kūrinius, o į kitą koncertą pakvies vasario 27 d., kur Taikomosios dailės muziejuje su Čiurlionio kvartetu atlik L. van Beethoveno Sonatos smuikui ir fortepijonui, romantinės muzikos opusai, šiuolaikinė lietuvių ir užsienio kompozitorių kūrinius.

Kamerinės muzikos koncertų ciklo programą duetas pradėjo sausio 19 d. Lietuvos teatre, muzikos ir kino muziejuje šiuolaikinių lietuvių kompozitorių kūrinių, o į kitą koncertą pakvies vasario 27 d., kur Taikomosios dailės muziejuje su Čiurlionio kvartetu atlik L. van Beethoveno, M. Nymano (premjera Lietuvoje), E. Chaussono kūrinius.

„DUO STRIMAITIS“ INF.

„Duo Strimaitis“

Apie kelias premjeras

XIII tarptautinj akordeono festivalj prisimenant

Rima Povilionienė

Praęjo dar vieni metai. Tradiciškai daromos metinės suvestinės, atskaitos. Kas padaryta, kas nepadaryta, kas buvo nauja, o kas taip ir nepasikeitė. Pirmoji metų diena – lyg naujas atskaitos taškas, o iki jos karštligiškai stengiamės nuveikti vius nepadarytus darbus. Kalendorinis suskirstymas giliai įsilmekės. Pračius metams gržiamės atgal. Lyg to reikėtų, kad toliau eitume į priekį. Vis dėlto gerai, dar viena dingstis mąstymams ir apmąstymams, kad ir kylantiems iš suvestinių ar atskaitų.

Šiakart gręžiuosi į pernai lapkričio 9–14 d. įvairios Vilniaus vietose (Šv. Kotrynos bažnyčioje, Mokytojų namų svetainėje, klube „Tamsta“, menų fabrike „Loftas“, LMTA koncertų salėse) vykus XIII tarptautinj akordeono festivalj. Festivalio švytuoklė siūlavo gana placią, apimdamą ir kūrybines dirbtuvės, ir seminarus, ir akademinius koncertus, ir elektroninės ar džiazo muzikos projektus. Net dviešimt skirtinj renginių suvienijo keturių raidžių šaknis „acco“ – „accoINFO“, „accoSOLO“, „accoCHAMBER“, „accoJAZZ“, „accoPC“ ir t.t. Toks įvairus akordeono muzikos šeštadienis prasidėjo lapkričio 9 d. Šv. Kotrynos bažnyčioje muzikiniu šaukiniu „accoPREMJEROS LT“, t.y. lietuviškos muzikos premjeros.

Festivalio meno vadovas akordeonistas Raimondas Sviackevičius, originalus menininkas, savo pasirodymais neretai peržengiantis akademinius muzikos žanrų ribas, atidarymo koncertą sumanei kaip lietuviškos muzikos akordeonui

naujenių panoramą, kurioje kartu su akordeonistu Geiru Draugsviliu bei Vytauto Lukočiaus diriguojamu Klaipėdos kameriniu orkestru (meno vadovas Mindaugas

Raimondas Sviackevičius

Bačkus) atliko Arvydo Malcio, Giedrius Kuprevičius, Remigijaus Merklio ir Anatolijaus Šenderovo kompozicijas akordeonui ir styginių orkestrui. Visas šias kompozicijas suvienijo premjeros ženklas. Kokios tai premjeros? Dvi iš jų tiksliai būtų vadinti ankstesniu kūriniu versijomis. Tokia buvo R. Merklio „Evakuacija“ (2010) – autorius atsigrežimais ir naujas žvilgsnis į jo 2004 m. suruktą pjese tuo pačiu pavadinimu saksofonui, trombonui, akordeonui ir styginių kvartetui, tada nuskambėjusią „Gaidos“ festivalyje. Šiakart akordeono festivaliu parengta „Evakuacijos“ rekompozicija akordeonui ir styginių orkestrui. Antroji rekompozicija – A. Šenderovo „www.dgg_Song“ – tai 2010 m. gimusi violončelininkui Davidui Geringui dedikuoto opuso „David's Song“ („Dovyd giesmė“ violončelėli solo ir styginių kvartetui, 2006) versija dviem akordeonams ir styginių orkestrui, A. Šenderovo sukurtą šiam festivaliu ir specialiai, kompozitorius

teigimu, vienam ryškiausiu Šiaurės šalių akordeonistu G. Draugsvilliui. Trečioji festivalio premjera buvo G. Kuprevičiaus koncertas „Elegija tėvynę palikusiems...“ akordeonui ir styginių orkestrui, parašytas 2009 m. Pažaislio festivalio užsakymu ir atlitas tais pačiais metais Kauno filharmonijoje (grojo R. Sviackevičius ir M. Pitrenė diriguojama Kauno simfoniniu orkestro grupė). Taigi šiakart nuskambėjo Koncerto vilnietiška premjera. Vis dėlto festivalio atidarymo koncertas turėjo ir pačią tikrasią premjerą – „jauniausia“ vakaro kompozicija tapo A. Malcio Koncertas akordeonui ir styginių orkestrui (2010), parašytas XIII akordeono festivalio užsakymu ir dedikuotas R. Sviackevičiui.

Koncertą A. Malecys apibūdina kaip savotišką rimtosios ir lengvosios muzikos samplaiką, kurią jis komponavo samoningai bandydamas ištrinti jas skiriančią ribą ir pa-neigti bet kokį muzikos klasifikavimą. Vis dėlto paties koncerto žanras specifika ši kompozitorių į savo gniaužtus yra įsukusi gana stipriai – naujausias jo koncertas (iš viso jų A. Malecys sukūrės jau per dešimt!) išlaiko tradicinę trijų dalių formą, tame galima įžvelgti ir iprastą dalių tempu parinkimą (greita, lėta, vėl greita); minčių dėstymas atskirose dalyse išri pagrįstas klasikinio koncerto dramaturgija: pirmai daliai būdingas dvięjų stichijų konfliktiskumas, užkoduotas dar sonatos logikoje, lyrinis, emocinis kūrinio centras suformuojamas antroje dalyje, o refreniškai komponuojamas finalias iškelia šokio prigimtį. Klasikinio instrumentinio koncerto struktūra, muzikinės minties dėstymo logika

šiam kompozitoriuui puikiai pažystama – A. Malecys, kaip violončelininkas, nuolatos su ja susiduria grieždamas simfoniniame orkestre. Pirmuoju A. Malcio koncertinio žanro kūriniu laikytinas 1995 m. jo sukurtas „Vox clamantis in deserto“ fleitai ir kameriniam orkestrui. Vėliau sekė koncertai altui (1997), trombonui (2003), soprano saksofonui (2004) ir tenoro saksofonui (2008), fortepijonui (2005), klarinetui (2007), fleitai (Koncertas Nr. 2 „Cantus sirenū“, 2007), dvigubas koncertas smuikui ir altui „Sinfonia concertante“ (2008), violončeliui (2009). Taigi, naujausias opusas dar kartą patvirtina, kad šis žanras ne tik priimtinės, bet ir gana artimas A. Malciui kaip kūrėjui. Jis nebijo sugrįžti prie klasikinių ištaukų ir ekspluoati tradicinį koncerto modelį, tuo šiuolaikinės, inovacijų siekiančios muzikos kontekste pasirodydamas gal net senamadiškai (?!).

Koncerto akordeonui pirma dalis pradedama lėta įžanga. Eksponacijoje dėmesys sutelkiamas į du kontrastingus sluoksnius ir jų nuolatinę polifoniją – melodingu ir ilgesingą akordeono liniją, auginamą iki kulminacinių proveržių, lydi ritmiškai aktyvus orkestro akompanimentas – jo efektingas perkusinis styginių štrichų skambesys susijęs su manieringu A. Piazzollos tango ritmika. Antra dalis, A. Malcio teigimu, stipriai personifikuota – kompozitorius siekė parodyti solisto dvasinę būseną ir konfliktą su aplinka bei pačiu savimi, išaugantį į viso kūrinio kulminaciją. Akordeono melodijoje skamba nuolatinė įtampa iki pat dalies pabaigos, pri-

tariant aštriai (skaudžiai?) disonuojančiomis sumažintų akordų harmonijoms. Po kelias minutes trukusio sunkiasvorio ekspresivumo Koncerto finalas atrodo visiškai netikėtas – kompozitorius pasielgia gana drastiškai, visiškai nutraukdamas pirmoje ir antroje koncerto dalyse plėtotą dramaturginę liniją; trečioje dalyje akordeonas įstoja lengvai sinkopuojančia tema, atklydusia iš lengvosios muzikos žodyno, kurią autorius apibūdina kaip paprastą melodiją. Toks kompozicinės manevras A. Malciui nėra svetimas, analogiška palengvinto finalo traktutė, pasaulio muzikos intonacijos aptinkamos, pavyzdžiu, jo Koncerte soprano saksofonui (2004).

A. Malecys savotiškai priklauso ir atlikę, ir kūrėjų bendruomenėms. Kaip atlikėjas, jis įvaldės ir giliai pažinčias klasikinės ir šiuolaikinės muzikos kontekstą. Tai jি, kaip kūrėja, veikiausiai paskatino rinktis rašyti grynajā, instrumentinę muziką, pamėgtus ar artimus žanrus. Akordeono festivaliu 2010 m. A. Malcio parašytas Koncertas – jau vienuoliktas jo kūryboje, šiakart eksperimentuojantis akordeono instrumento galimybėmis bei tembro efektais. Kaip ir ankstesniems koncertams, šiam opusui būdinga tai, ką A. Malecys yra įvaldės gana meistriškai – tai soluojančio instrumento galimybų išnaudojimas, spalvinga orkestruotė, tembrų, dinamikos, štrichų ir faktūros įvairovė bei laukoniška muzikos kalba, o per penkiolika metų sukaupta instrumentinių koncertų antologija jau skatina svarstyti apie modernaus lietuviško koncerto žanro raidą šio autorius kūryboje.

Tėsiasi Kalėdiniai vakarai

Aldona Eleonora Radvilaitė

Slavų tradicinės muzikos mokyklas Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje organizuotame menų festivalio „Kalėdiniai vakarai“ programos „Kultūrų dialogas“ simfoninės muzikos koncerte 2011 m. sausio 15 d. Lietuvos nacionaliniam simfoniniam orkestrui (meno vadovas ir vyr. dirigentas Juozas Domarkas) dirigavo Kai Bumannas (Vokietija, Lenkija), o S. Rachmaninovo Koncerto fortepijonui ir orkestrui Nr. 3 d-moll, op. 30, fortepijono partiją atliko Maskvos valstybinės akademinių filharmonijos solistė Jekaterina Mečetina, nuo 2009 m. dėstanti Maskvos valstybinėje P. Čaikovskio konservatorijoje. Antroje koncerto dalyje skambėjo Adagio iš G. Mahlerio simfonijos Nr. 10 ir M. Ravelio Choreografinė poema orkestrui „Valsas“ (1920). Visi šie kūriniai su komponuoti labai skirtinj kompozitoriu, tačiau beveik tuo pačiu metu.

Berlyno menų universitete studijavęs dirigavimą, 1994 m. Ženevoje (Šveicarija) laimėjė antrą premiją Tarptautiniam dirigenčių konkurse, Kai Bumannas savo koncertinės veiklos pradžioje fortepijonu akompanuodavo D. Fischerio-Dieskau ir A. Reimanno vokalo interpretacijos kursuose, nuo 1986 m. dirbo įvairiuose Vokietijos teatrų koncertmeisteriu, o vėliau – dirigentu. Nuo 1997 m. jis yra Krokuvos operos teatro meno vadovas ir pirmasis dirigentas, kasmet diriguoją spektaklius Berlyno „Deutsche Oper“ teatre, surengę turnė su Varšuvos kamerinės operos trupe Prancūzijoje, Ispanijoje, Japonijoje, intensyviai koncertuoja Lenkijoje, Šveicarijoje.

Panašiai kaip apie daugybę šiuo metu pasaulyje koncertuojančių jaunuųjų virtuozų, pasižymintų ypatingais sugebėjimais tarsi be pastangų atlikti techniškai sudėtingus muzikos kūrinius, rašoma, kad J. Mečetina

yra viena talentingiausiai ir ryškiausiai atlikėju, per metus surengianti Rusijoje ir Europoje po 80 koncertų. Muzikų šeimoje gimusi pianistė baigė Maskvos valstybinę P. Čaikovskio konservatoriją, nuo 10 metų sėkmingai dalyvavo įvairiuose konkursuose, 2003 m. apdovanota presižine jaunimo premija „Triumfas“. Pianistės repertuarė – daugiau kaip 25 fortepijoniniai koncertai su orkestru, jiems dirigavo V. Spivakovas, M. Rostropovičius, S. Sondeikis, D. Sitkoveckis.

S. Rachmaninovo Koncerto Nr. 3 d-moll muzika suteikė daug džiaugsmo klausytojams. J. Mečetinos neeilinis meistriškumas, sugebėjimas laisvai įveikti didžiulę sunkią fortepijono partiją – įtemptas plačių akordų virtines, smulkų natų kaskadas, scherzo epizodų žaismę bei lengvumą – darė įspūdį, leido patogiai jaustis ir dirigentui bei orkestrui, šis galėjo vesti plačias, puikiai skambančias prašmatnios romant-

nės muzikos linijas, žavėti nuostabiaisiai šiltais ar veržliais skambesiais. Gal tik Koncerto pradžioje, natūraliai ir maloniai nuskambėjus pirmai temai, orkestras griežčiai kiek per masyviai, užgožę greitai ir lengvai pianistės atliekamą judrių natų pyne. Kuo toliau, tuo geresnis buvo garsinis balansas tarp orkestro ir solistės, o ansamblio požiūriu sudėtingas sinchronas atrodė beveik idealus.

Tikėkimės, kad ši jauna, fiziskai labai išverminga, puikios atminties ir pasitikinti savo galimybėmis virtuoze ateityje šio Koncerto traktuočę praturtins dramatizmum, gilesnias jausmas, interpretacine išmone.

G. Mahlerio Simfonijos Nr. 10 Adagio taip pat paliko puikios kokybiškai atliktos muzikos įspūdį. Adagio tempui tiko gana statiską traktuočę, kurioje įtaigiai ir gražiai, kiek vienodaka dinamika buvo per teikiama lėtai tekančios muzikos vingiai. Kai atėjo į galvą mintis, ar

ne per ilgai tėsiasi šie panašūs, jau monotonūškais tamparamys skambesiai, staiga viskas nutilo, orkestras ēmė griežti nepaprastai tyliai ir subtiliai. Taip pat netikėtai suskambo galiningi vargonai. Toliau dinamika buvo įvairesnė, orkestras griežčiai ir įtaigiai.

Kiek nuvylė koncertą užbaigusio M. Ravelio „Valso“ traktuotę. Sudarė įspūdis, jog tai – tik pirminis, darbinis šio kūriniu atlikimo variantas. Muzika skambėjo statiškai, trūko ilgesnių linijų, tēkmės, spalvingumo, tikslesnio garsinio balanso tarp įvairių instrumentų. Galima buvo patikėti, kad garsus XX a. pradžios impresarius Sergejus Diagilevas, užsakęs M. Raveliu sukurti baletą, galėjo sukritikuoti kūrinį, kaip netinkamą jo trupei, būtent išgirdęs panašią „Valso“ traktuotę. Tikėkimės, kad jei bus proga orkestrui ateityje pagroti ši įspūdingą kūrinį, pasiseks kur kas geriau.

Absoliuto paieškos

Ištrauka iš rengiamos Sigito Gedos atminimui skirtos knygos

Antanas Andrijauskas

Prisiminus Gedą, kuri pažinojo u per 50 metų nuo Veisiejų mokyklos laikų, iš pasamonės gelmių išnryta mitiniai stichinės galios simboliai – kentauro ir minotauro vaizdiniai. Šio didaus gaivališkos prigimties Poeto, išiurbusio lietuvių, Rytų ir Vakarų kultūros tradicijas, fenomenas provokuoja apmąstymams apie išskirtinio talento ir jam artimo genialumo prigimtį.

Visas daugybės iššukių ir sukrėtimu išvagotas šio kūrėjo gyvenimas praslinko aistringai kovoant už savo egzistencinės laikysenos bei idejalų išvirčinių. Jo poeziijoje slypinis galingas gaivius versmių užtaisais iš įvairių civilizacinių pasauly pasisemtais įvaizdžiais, metaforomis, išpuoselėta, o neretai pabrēžtinai šiurkščiai ir šakota kalba dar ilgai maitins lietuvių poetinę tradiciją.

Rytai ir Geda yra atskira išsamiai akademinių studijų reikalaujanti tema. Orientalistiniai kūrybos motyvais poetas tėsė nuo Čiurlionio laikų išryškėjusių daugelio iškilusiu mūsų kultūros ir meno žmonių kūrybos tradiciją. Šiuo atžvilgiu Geda buvo dvejų kitų didžių dzūkų – Čiurlionio ir Krėvės – orientalistinių tradicijų tėčėjas. „Europiečiai, – sako jis, – labiau aistrų žmonės, o budizmas prasideka ten, kur žmonės atsisako aistrų. Poezijai ir menams tai labai daug reiškė – patenki į beaistres zonas, kur viešpatauja tyla, ramybė, dangus, debesys, kur taveš nebevargina kūno poreikiai. Senatvė šiuo atžvilgiu labai daug laimi prie jaunystė“ (Rašytojas ir jo amžius, 2007, p. 42).

Gedos kūrybos japonizmo apraišku analizei skirtą skyrių buvau paraše jau prieš dešimtmetį ir ištraukę į savo knygos „Tradicinė japonų estetika ir menas“ (2001) tekstą, tačiau maketavimo fazėje jo buvo atsisakyta. Dramatiškas Gedos Išėjimas savavalangai nubrėžė rėžių kūrybos interpretacijoje ir todėl dabartinis bandymas prisiliesti prie itin svarbių jo pasaulėjautai ir kūrybai orientalistinių motyvų igauvana kitokią prasmę.

Poeto kelias į Rytų tautų religijos, filosofijos, poetinių tradicijų pažinimą buvo vingiuotas. Rytų kultūromis jis susidomėjo studijų Vilniaus universitete metais, kai gilinantis į romantinę, simbolistinę poeziją dažnai išplaukdavo nostalgiskas, poetų apdainuotas, neturintis aiškiu apčiuopiamu kontūru, kito, viliojančio savo egzotiškumu ir neiprastumu Rytų pasaulio vaizdiniams. Kalbėdamas apie Rytų skverbimąsi į lietuvių poeziją teigė: „Anuo metu apie Rytus nebuvu jokio supratimo. Rytais buvo tik ornamentika. Mykolaitis-Putinas nuvažiavo į Vidurinę Aziją ir parašė ciklą. Rytais nebuvu filosofija. Susidomėjimas budizmu atsirado vėliau.“ (Geda, 1998, p. 36)

Geda buvo vienas iš daugelio meno pasauly atstovų, kurie ištraukė į daugiau nei prieš tris dešimtme-

čius Lietuvoje atgimus orientalismu sajūdį, į kurį sovietinė valdžia visada žvelgė labai įtarai, nes regėjo tame ne tik atsiribojimą, bet ir iššukį oficialiajai ideologijai.

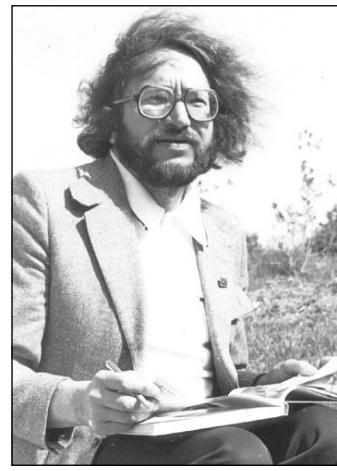
Geda, kaip ir Švėgžda, Beresnevicius, Ivanauskaitė, Uždaviny, priklauso atvirų pasauly Lietuvos kūrėjų plejada. Jie ne tik mylėjo savo tėvynę, bet ir, būdami atviri autentiškai kultūrai, domėjos įvairių Rytų civilizacijų kultūra, religija, filosofija, menu. Geda jautė dvasinę giminystę su Švėgždos, Beresnevicius, Ivanauskaitės orientalistiniuose ieškojimais, todėl tikriausiai vertino Jurgos diplomių darbą – jos ranka parašytą ir iliustruotą Gedos poemą „Strazdas“.

Nuo 1977 m. aktyviai dalyvauan per didžiausius vargus įkurto Lietuvos Orientalistų asociacijos darbe, nes buvau vienas iš jos vadovų ir sajūdžio ideologų, todėl ir daugelis šios epopėjos įvykių skleidėsi mano akyse. Buvo įvairių žmonių, ilgesnių ar trumpesnių laikui prisišliejusių prie orientalistų sajūdžio, tačiau Geda ir Švėgžda buvo tie kūrėjai, kurių susidomėjimą Rytų tautų kultūros tradicijomis skatinė ne trumpalaikis susižavėjimas, o gilus vidinis poreikis. Geda prisipažista, kad asmeninis santykis su Rytais „nuolatos pynesi su mėginiama giliau perprasti save patį, savo tautinę religiją ir mitologiją, kartu – Europą. Senutė Europa yra arčiau Rytų, negu mes manome. Tiesa, esama laikų ir figūrų, kur Europa ir Azija nutolsta viena nuo kitos, bet esama ir betarpisko, tiesiog neįtikėtinu sutapimo, sampynos. Europoje dabar dažnai užsimena netgi apie „Dieviškios komedijos“ vieną – orientalistinį klođą.“ (Geda, 2004)

Iš mano sukauptu Rytų tautų kultūrai, religijai, filosofijai, estetikai, menu skirtų knygų Geda ir Švėgžda skolinosi budistinės, daoistinės, dzen pakraipos ir įvairių Rytų filosofijos interpretatorių tekstuose, haiku poezijos rinkinius. Juos taip pat domino indų ir tibetiečių kultūros, filosofijos tradicijos. Geda vertė tekstuose ir platinė mašinėle atspausdintas vertimų kopijas tarp bičiulių. Tuomet ypatingu jo susižavėjimo objektu buvo kinų ir japonų klasikinės poezijos korifėjų rinkiniai, kurie, kaip jis sakydavo, išblėsus kūrybiams polėkiams buvo puikus vaisas nuo apsnūdimo ir tinginystės.

Poeto interesų laukė buvo Rytų ir Vakarų kultūrų sąveikos problemos, sakraliniai senųjų civilizacijų tekstuose, kuriuose gryniausiai nesuterti vėlesnės civilizacijos raidos pavidaus alsuojā tyras pirmapradis jausmų pasaulis. Iš čia kilo tikėjimas, kad šiuose tekstuose skleidžiasi archetipinė bendražmogiška patirtis, atmintis ir esmingiausi poetinės vaizduotės pradmenys.

Visgi, kitaip nei dauguma plunksnos brolių, kurių dėmesio centre buvo Rytų Azijos (Kinijos ir Japonijos) poezijos tradicijos, Geda il-

O. PAJEDAITĖS NUOTR.

gainiu pagrindinį dėmesį (ypač vertimose) sutelkė į daugybės senųjų civilizacijų jungties regiono – Artimuosius Rytus – kultūros ir literatūros tradicijų pažinimą, daug nuveikė versdamas ir prakalbindamas lietuviškai daugelį svarbiausių šumerų, babiloniečių, senovės žydu pasauļietinių bei sakralinių tekstų.

Domédamas Rytas bijojo su madomis dažnai susijusios gerų dalykų profanacijos ir lėkštumos. Todėl kritiškai žvelgė į kai kuriuos ankstyvuosius bandymus sekti rafinuotos kinų ir japonų klasikinės pozicijos pėdsakais, nes suprato, kad perdėm atkaklus noras išgauti išoriškai panašią formą dažnai veda prie esmės praradimo. „Gal mažiausiai vykė yra tie mano kūriniai, kur ta sampyna išorinė (kad ir tariant haiku) – „Žydinti slyva Snaigyno ežere“ (Geda, 1998, p. 47)

Gili nimasis į Rytų Azijos poetines tradicijos negalėjo nepaveikti Gedos pasaulėžiūros ir kūrybos stiliums. Jo tekstuose surasime daugybę konceptualiai svarbių aliuzijų į kinų ir japonų klasikinės poezijos meistrams būdingus meninės kūrybos principus. Į Rytų Azijos poetinių tradicijų įtakos pėdsakus pirmasis atkreipė dėmesį orientalistinių tendencijų lietuvių literatūroje tyrinėtojas Vytautas Kubilius. „Regis, V. Kubilius, recenzuodamas mano knygą „Žydinti slyva Snaigyno ežere“ (1981), pažymėjo, kad tokais posūkiis į orientalizmą buvo pats netekėjusias lietuvių poeziuje. Kritikai gal ir taip, man pačiam – ne. Rytais aš domėjausiu nuo jaunumės, bėda ta, kad kai nors „rytietiška“ skurti man labai sunkiai sekėsi. Pirmykštis indų budizmas, kinų daoizmas, pietų ir šiaurės budistinės mokyklos, japonų dzenbudizmas gerus 10–15 metų buvo ne mano vieno akiraty. Būta Lietuvos ir didesnių ar mažesnių budizmo išpažinėjų, ne vieną pažinojau, draugau su jais, tačiau praktikuojančiu budistu netapau. Dėl daugelio priežiūrų.“ (Geda, 2004)

Vytautas Kavolis, gyvindamas Gedos kūrybą, taikliai pastebėjo, kad joje „žmonės neatskiriami nuo kitų gamtos elementų, pasinėrė tame pačiam gvybės ir mirties detalių gaivalingai nešančiamis sraute. Gedos pasaulyje ir žmogaus santykio pojūtis susisiekia su kinų ir japonų poezijos dvinariais pagrindais. Apie pasauly nereikia galvoti. Jis pats švokščia mumyse.“ (Kavolis, 1994, p. 296) Iš tikrujų, jei laikysime pagrindiniu Vakarų ir Rytų Azijos meno ir poetinės tradicijos skiriamuoju bruožu vakarietiškam būdingą gamtos pasauly atskyrimą

ir priešpriešinimą žmogui, o Rytų Azijos žmogaus ir gamtos vientisumu, žmogaus įtrauktumo į kosminį ir gamtos ciklą srautą idėją, tai Gedos pasaulėjauta artimesnė rytiškai nei vakarietiškai. Šio teiginio patvirtinimą nesunkiai surasime daugelyje skirtingų periodų jo cilių, kurioms būdingas „artimas regėjimas“ ir žmogaus neiškėlimas virš netgi menkiausiu GAMTOS pasauly gvybės formų ir apraiškų. „Liek, – sako jis, – su tais, kurie panašūs į vyskupą Antaną Baranauską, miško grybus, žoles. Budizme jie vadinami bodisatvomis. Apsisprendusiais padėt kitiems savo vargą vargti. Pritariu tam metodui (itin populiariam iš Zeno) ką nors apytikria įroduti neigimu.“ (Geda, 1998, p. 208–209)

Vadinasi, kitaip nei Vakarų kultūros tradicija, jis nesupriešino savęs su gamtos pasauly, o suvokė savę kaip vadinami bodisatvomis. Apysispoziedusais padėt kitiems savo vargą vargti. Pritariu tam metodui (itin populiariam iš Zeno) ką nors apytikria įroduti neigimu.“ (Geda, 1998, p. 208–209)

Gili nimasis į Rytų Azijos poetines tradicijos negalėjo nepaveikti Gedos pasaulėžiūros ir kūrybos stiliums. Jo tekstuose surasime daugybę konceptualiai svarbių aliuzijų į kinų ir japonų klasikinės poezijos meistrams būdingus meninės kūrybos principus. Į Rytų Azijos poetinių tradicijų įtakos pėdsakus pirmasis atkreipė dėmesį orientalistinių tendencijų lietuvių literatūroje tyrinėtojas Vytautas Kubilius. „Regis, V. Kubilius, recenzuodamas mano knygą „Žydinti slyva Snaigyno ežere“ (1981), pažymėjo, kad tokais posūkiis į orientalizmą buvo pats netekėjusias lietuvių poeziuje. Kritikai gal ir taip, man pačiam – ne. Rytais aš domėjausiu nuo jaunumės, bėda ta, kad kai nors „rytietiška“ skurti man labai sunkiai sekėsi. Pirmykštis indų budizmas, kinų daoizmas, pietų ir šiaurės budistinės mokyklos, japonų dzenbudizmas gerus 10–15 metų buvo ne mano vieno akiraty. Būta Lietuvos ir didesnių ar mažesnių budizmo išpažinėjų, ne vieną pažinojau, draugau su jais, tačiau praktikuojančiu budistu netapau. Dėl daugelio priežiūrų.“ (Geda, 1998, p. 47)

Lietuvių mentalitete, kultūroje, gamtameliškose pagoniškose tikėjimo formose, požiūryje į gamtą, liaudies architektūros glaudžiame santykije su gamta, charakterio santūrumė Gedos regėjo daug panašumų su senovės japonų gvybenimo būdu ir požiūriu į supantį pasauly. „Galim gretinti Lietuvą su rytiškom kultūrom, – sako jis. – Japonai irgi neturi panteoną, galima vaizduoti medžio šakele, lašą, žiedą – kokie nors japonų haiku tik trys elutės – net ne dešimtis „Šilelio“ puslapių – bet kokie šedevrai! Mes nesuprantam, kad mūsų grožis miniatiūrinis. Japonai ar kinai didelius dalykus sakytm uždarai į mažas dėžutes. Tai yra stebuklas. O kiek tas mažas lietuviškas dievukas buvo sukaupęs didybės ir energijos? Norėdami būti labai dideli tą energiją išsvaistėm.“ (Geda, 1998, p. 155)

Gedos tekstuose aptiksime daugiau ar mažiau išplėtotų senosios japonų ir tradicinės baltų bei lietuvių lyginamosios analizės pavyzdžių. Žavėdamasis haiku poezijos korifejaus Bashō eilėmis, šlovinančiomis neturta, kulkų gvybėm gamtos prieiglobstje, jis senovės japonų gvybenimo būde regi daug panašumų su lietuviškuoju, kuriame irgi viešpatauja pasauly našlaitystės suvokimo jausmas. „Mano galva, – rašo Geda, – nuo Basio laikų – su archajine, o ne su modernia Japonija mus suartina vargas, skurdas ir ap-

Kelyje į šviesą

Šokio projekto „Tamsioji pusė“ premjera „Menų spaustuvėje“

Sigita Ivaškaitė

Šiuolaikinis šokis Lietuvoje, matyt, vis dar išlieka asmeniškiausiu minčių ir prasmių menu. Nors ir kalbėdamas, atrodytų, apie bendrus dalykus, jis dažnai lieka nesuprasitas. Stebint spektaklio „Tamsioji pusė“ (choreografė Edita Stundytė) premjera, teko susidurti su abstrakčiomis mintimis, įvilkomis į dar abstraktesnį rūbą.

Ne paslaptis, kad dažnas šokio spektaklio aprašas neatitink to, kas bus parodyta scenoje, arba tik dar labiau suglumins žiūrovą. Sunku aprašyti tai, kas nereikiama kalba, tačiau kai programėlėje téra kokie šeši sakiniai apie Tamsos ir Šviesos priešybes, kova, pradžią ir pabaigą, kyla įtarimų. Ką jau kalbēti apie tai, kad ši „pradžia“ kova vyksta bene kiekviename sceniniame kūrynyje, tokios temos pasirinkimas vėl panaudina į abstraktumą, kuriame net ir originaliausios individualios interpretacijos gali pranykti.

Šokėjos (Agnė Ramanauskaitė, Edita Stundytė ir Erika Vizbaraitė) pasirodymą pradėjo slinkdamas palei galinę Juodosios salės sieną. Ant sienos buvo rodomas projekcijos (Mindaugas Arlinskas), vaizduo-

jančios įvairių žmonių veidus. Vėlgi įdomu, kad projekcijos autorius pavardė programėlėje atsidūrė pastutinę minutę, įrašyta ranka, nubraukus Vytauto Narbuto pavardę. Gal šis videomenininkas būtų pasiūlęs kitokį sprendimą? Pasirodymo pradžioje ir pabaigoje matyt veidai gan tiesmukai reiškė, kad bandyta kalbėti apie visus žmones, sujungiant ju patirtis.

Šokis prasideda tamsos sferoje. Prieblandoje juda trys figūros, lyg medžių kamienai. Šokėjos, išsiupusios į audeklą, lyg įlinusios į siaurus ilgus maišus, žaidžia uždengto kūno judeisais išgaunamomis formomis. Sprendimas vizualiai patrauklus, nors ne kartą matytas, bet galima lengvai nuspėti tolesnę eiga – kūnų išsinėrimą į laisvę lyg iš kokonų. Galima nuspėti, kad kai tai įvyks, tamsa, gaubusi šokėjas, pradės tolti. Čia galėtum tikėtis išvysti tris asmenybes, skirtingai einančias į tikslą, atskirantčias tamsos – savo baimių. Tačiau nervingi judeisai ilgaičiai parodo, kad šviesoje tik dar nejaukiau.

Visą vyksmą į tris dalis akivaizdžiai suskirsto kostiumų kaita. Iš tamsaus audeklo išsinėrusios šokėjos pasirodo baltais kostiumais,

apatinė į dalis, panaši į kelnes, vėliau tampa ilgas baltas sijonas. Stilingi, paprasti ir funkcionalūs Rūtos Biliūnaitės kostiumai paryškina spalvines spektaklio prasmes, dera su paprasta, bet estetiską Stundytės choreografija. Vis dėlto tenka pridurti, kad ji matyta ir nuobodi.

Šokio kombinacijos švarios, tvaringos, tačiau dažnai primena trenāzams skirtus pratimų rinkinius, joms trūksta įtaigumo. Žiūrėdama dramos spektaklį kartais save pagaunu, kad pro ausis praslydo sakytas tekstas, šiekart pro akis praslydavo judeisai. Vizualiojo spektaklio dalis tiesiog nepatraukia žiūrovo dėmesio. Veiksmai nėra pateisinoti mintimi. Visą laiką matome tik ryškų šviesos ir tamsos kontrastų žaismą. Nepasakyčiau, kad išvyduo šokėjų individualybų kaitą. Choreografijoje tai irgi sunku pastebeti – kombinacijos nuolat kartojamos, emocijos beveik nekinta. Glumina ir žieminės kompozicijos pasirinkimas spektaklyje, kuriame (bent jau turėtų būti) kalbama apie žmogaus kelią į kažkokį tikslą, o galų gale vis vien grįžtama ten pat.

Šokėjas individualizuoją jų plastika. Tikslūs, bet svėlnūs Stundytės judeisai, griežtas Ramanauskaitės

žinoma, vertinant spektaklį nėra svarbiausia ieškoti inovatyvių sprendimų, bet stebėti scenoje iš jau matytų gabalėlių surinktas kompozicijas neįdomu. Judėjimas į šviesą, vadavimasis iš savujų baimių taip ir neįvystė įtampos. Ryškesni akcentai girdimi muzikoje (kompozitorė – Rita Mačiliūnaitė), šis projekto komponentas iš tiesų nusipelno pagyrimų, nors taip ir liko choreografės bei atlikėjų neišnaujinotas – šokėjos judėjø pabrėžtinai sinchroniškai, į muzikos taktą, bet nerado su ja emocinio ryšio. Taigi muzika tapo svarbesnė nei šokis, ji lyg už virvučių tempiojo atlikėjas scenoje.

Emocijų, įtaigumo stygius scenoje gali būti lengvai paaiškinamas jau minėtu idėju abstraktumu. Stebint spektaklį ne kartą kildavo mintis, kad pristačius ši vyksmą labiau kaip performatyvų projektą, žiūrovus prisileidus arčiau, galbūt net ratu aplink šokėjas, atsirastų naujas santykis ir, savaimė suprantama, žvilgsnis. Neieškodamas naratovo, įdomesnės formos, galėtum iš arti stebėti dirbančius, judančius kūnus. Primytinis šokėjų artumas galėtų išprovokuoti emocines ir jų pačių, ir žiūrovų reakcijas.

„Tamsioji pusė“

ATKELTA IŠ 4 PSL.

leistis. Baugios pirminės pasaulio našlaitystés jausmas ir to suvokimo kosminė palaima.“ (Geda, 2004)

Iš čia plaukia du principiniai lietuvius su Rytų Azijos estetikos ir poezijos tradicijomis suartinantys bruožai – susidūrus su GAMTOS didybe kontempliatyvumas arba, tiksliau, gamtameldiškas meditatyvumas. Būtent iš pamėgtos Rytų Azijos poezijos perėjo būdingas geriausieji jo brandžios poezijos kūriniams meditatyvumas, kuris išryškėjo knygoje „Varnėnas po mėnuliu“ (1984), o visa jéga atskleidė „Sepetynių vasarų giesmėse“ (1991). Gedos knygos „Varnėnas po mėnuliu“ pavadinimas yra tipiškas kinų ir japonų klasikinės poezijos bei žanrinės tapybos motyvas. Eilėraštyje iš šio rinkinio „Poetas Li Bo žiūri į gamtovaizdžių“ rašoma:

*Yra labai gražios juodos gyvybės,
Mėnulis, sniegas, gėlės... Kur,
Kratas*

*Skirtybę kokią, kas, kada atras, –
Tiek daug harmonijos, tiek daug
taurios ramybės.*

Šu kinų ir japonų estetikos tradicijomis Gedė sieja ir klajoniu bei nusišalinimo į gamtą, kaij autentiškos būties prieglobstį, motyvai. Tikroji kūryba bei estetinis pasitenkinimas jam, kaij ir kinu bei japonų klasikinės poezijos meistrams, jmanomi tik tuomet, kai kūrėjas ir suvokėjas jaučia savo vientisumą su gamtoje slypinčia visatos dvasia ir joje gyvenančiai gyviai. Netgi kasdieniškuose gamtos reiškiniuose Gedė, kaij ir kinu, japonų poetai,

įžvelgia ypatingą prasmę. Perpratęs gamtos reiškinių grožį, jis siekia tokios dvasinio nušvitimo būsenos, kuri skatintų kūrybiškumą ir, pasitelkiant meditacijos teikiamas galimybes, padėtų išskverbtį iki reiškinii esmės įžvalgos. Šiame sąmonės nuskaidréjimo lygmenyje poetas tarsi tiesiogiai susiduria su visatos gamtos virsmų begalybė.

Rūpestingas ir pagarbus įsklaujamas į jautriaušius gamtos šifrus čia siejasi su įvairių meno rūšių meninės išraiškos priemonių persimelkimu ir sinestezinu meninės tiesios išsakymu. Kaip žinia, Kinijoje ir Japonijoje eilės buvo rašomos tuštu pasitelkiant kaligrafijos ir tapybos išraiškos galimybes (nes šie trys „didieji menai“ buvo pertekiaimi tomis pačiomis priemonėmis – tuštu ir teptuku ant popieriaus ar šilkų ritinėliu), todėl poetinio ir grafino elementų sąveikavimas čia buvo natūralus. Girdimo ir regimo grafino vaizdinio sklaida, Gedos pri-sipažinimu, būdinga ir jo spontaniškam eilių gimimo procesui.

Daoizmo pasaulėjautai artimi Gedos apmąstymai apie žmogaus ir gamtos vientisumą, kūrėjo įtrauktumą į gamtinį procesų kaitą, begalinį vientisą būties ir laiko srautą ir tame nuolatos vykstančias gyvenimo ir mirties metamorfozes. „Daosu mokymu apskirkėtės, – prispėja žysta jis, – parašau „Baltą Nieką rugiagelių pėdą“, kur sudievinamas demurgiškas vaikystės – mažos ir silpnos būtybės vaidmuo šitam pašaujyje (kas kieta, stipru, visad arčiau mirties, stipriausiai pasaujyje yra karklo ytelė...)“ (Geda, 2004).

Kitoje vietoje tarsi tikras daoistinės dialektilikos išpažinėjasis jis retoriškai

klausia: „Koks yra Mirties šifras? – ir atsako vienu žodžiu: – Gyvenimas.“ (Geda, 1999, p. 221)

Gedai labai svarbios buvo pamaatinės daoizmo, čan, dzen estetikos sąvokos: tuštuma, tyla, estetinė užuominia, neišsakymas. Tuščias balto lapo plotas, į kurį energingai išsiveržia ir sušvinta savo hipnotizuojančia galia tamšios rašto linijos, jam buvo poetinių dvasios skrydžių didžios simbolinės prasmės kupina pradžia. Jis, kaip ir didieji kinų ir japonų poetai, tikėjo šių sąvokų galiai ir apeliuodamas į japonų tricilius teigė, kad didi poezija galbūt sukurta „iš kokių penkių žodžių“. Kita vertus, jam svarbi Rytų Azijos estetikos tradicijų aukštūmama pauzė, nulytėjimas, neišsakymas, estetinė užuominia. „Kas liktų iš mūsų žodžių, jeigu ne pauzės? Baisingas chaosas, griūtis.“ (Geda, 1989, t. 1, p. 353)

Gedos, kaip ir kinų bei japonų poetų eilėse, atskleidžia išskirtinės dėmesys neryškiai, neretai grubokai kasdienybės pasaulio poetikai, vienas kitą keičiančių metų sezonus pokyčiams, neryškų prislopintų spalvų ir pustonių jautriai niuansuotai poetikai, išskleidusiam pumpurui, trypiamai žolelei, besiblaškančiam tamsosje drugeliui. Jis daoizmo ir čan (dzen) adeptų dvasias teigia, kad vis delta pasaulyje atspalvis yra „daugiau“ nei spalva. Poetas kalbasi kaip su tuo ligiu partneriu su skruzdė, vabalčiu, varnėnu, rainu ečeriu, upeliku, medžiu, žmogaus vargų ir skausmų linijomis išvagota žeme, visata... tyliam medituodamas supančios gamtos ar žvaigždėto vašaros dangaus groži.

Kita vertus, Gedė, kaip ir daoizmo bei dzen estetikos adeptai, aukš-

tina paprastumo poetiką. Paprastumas čia asocijuojasi su natūralumu, taurumu, neįkyrumu, daugiaspalviškumu ir margumo vengimu. Gedos kūryboje ypatingą svarbą įgauna kitokios neverbalinės komunikacijos formas, susijusios su meditacija, tyluma. Is čia plaukia Gedos eilėms būdingi užuominos ir neišsakymo, meditacijos, gamtameldiškumo, tylos ir minimalizmo motyvai. Tik išgyvenant į tylą, atmetant spalvingą retoriką veriasi autentiškas „buvinas pasaulyje“, kurio neįmanoma žodžiai aprašyti.

Pradėjės poetinį kelią nuo į liaudies kultūros tradicijas orientuotų poetų (A. Strazdas, A. Vienaičius) patirčių, išvaizdžių apmąstymo, Gedė įtraukė į save daugybę kitų kultūrų poetinių tradicijų. Is čia plaukė į kuriamų poetinių išvaizdžių į kalbinės saviraiškos priemonių turtingumas. Senųjų Rytų civilizacijų ir didžių poetų tekstai buvo ta mokykla, kuri padėjo Gedai išplėtoti kūrybinį poten-

cialą, ištobulinti tuos instrumentus.

Poetas buvo vienas giliausiai savo tautos dvišių sudėtingu istorinių virsmų metu išreikšę maištingas genijus, kuris daug nuveikė nuvainikuodamas ideologizuotos poezijos ir į sentimentalizmą linkstančio lietuvių poetinio lyrizmo tradicijas. Savo kartoje jis buvo tarsi flagmanas, kuris drąsiai laužė poezijos vandenyną sukausčiusius socialistinio realizmo ledus; kartu su bendražygiais plėtė poetinio pasaulio suvokimo ribas, įtvirtino naujos į tautines kultūros tradicijas ir modernės meninės išraiškos priemonės orientuotuos poezijos formas. Ir pagaliau, dar vienas nemažiau svarbus jo veiklos nuopelnas siejosi su titaniku vertėjo darbu, įvedant į mūsų kultūrinę apyvartą daugybę svarbių Rytų tautų poezijos tekstu. Nuolat atkakliai dirbdamas, ieškodamas, paneigdamas save ir atsnaujindamas Gedė subrendo kaip iškiliausias ir įvairiapusiausias Lietuvos Poetas.

Literatūra

Geda, Sigita. *Tiesa, kitaip sakant, poezija. Tarybinių lietuvių rašytojų autobiografijos*. Vilnius: Vaga, 1989, T. 1.

Geda, Sigita. *Man gražiausias klebonas – varnėnas: pokalbiai apie poeziją ir apie gyvenimą*. Vilnius: Vytyrus, 1998.

Geda, Sigita. *Žydintys lubinai pilialkalnių fone: septynių vasarų dienoraščiai*. Vilnius: Seimo leidykla, 1999.

Geda, Sigita. *Būna šviesos, kurios prilygsta auksu*. Tikėti ir rašyti: 21 šiuolaikinis lietuvių rašytojas apie tikėjimą, kūrybą ir save. Sudarė Gediminas Mikelaitis. Vilnius: Aidai, 2002, p. 92–102.

Geda, Sigita. *Rytų filosofija ir lietuvių poezija*: paskaitos apmatai. *Šiaurės Atėnai*, 2004 01 10 (pirmą kartą atspausdinta Metmenys, 1988, Nr. 55).

Interviu su poetu Sigitu Gedą. Kalbėjosi Eglė Šimukėnaitė (Glue) ir Vilma Šniukštaitė, G-5, 2005 05 30

Kavolis, Vytautas. *Žmogus istorijoje*. Vilnius: Vaga, 1994.

Rašytojas ir jo amžius. Poetą Sigitą Gedą kalbina Sigita Parulskis. *Sėskim ir pokalbékim*. Vilnius: Versus aureus, 2007, p. 34–45.

Ir čia įmanoma

Paroda „Peizažo mimikrija ir kamufliažas“ galerijoje „Arka“

Kęstutis Šapoka

Kartais neblogai turėti išankstinių nuomonę. Pavyzdžiu, eini pasižiūrėti parodos, išsitikinęs, kad nėko įdomaus neišvysi, o susiduri su kiek geresniu „vaizdeliu“ nei tikėjaisi. Paprastai „Arkos“ interjerai suvalgo bet kokią, net ir pusčetiną parodą, bet ši kartą kuratorius Linas Liandzbergis, atrodo, nepasidavė ir sudėliojo gana vientisą ekspoziciją, į kurią natūraliai įsiliejo ir objektai, nepakenkė ir pora video-kūnai tapo fotografijos, nes jos nei kaip nors papildė bendrą vaizdą, nei praplėtė dominuojančią raišką.

Nors paroda nėra etapinė ar ap-

Dominuoja dažais padengti paviršiai, dažniausiai nesivadovaujantys jokia aiškesne, nuoseklės sistema (turiu omoneyje tapybinės tradicijas), užtat klesti individualios, „čia ir dabar“ sugalvotos taktikos, dekoratyvi eklektika.

Paroda iliustruoja ir bendresnes mūsų tapybos tendencijas (panašias ir kitose stambesnėse tapybų reprezentuojančiose parodose), pasirenkant peizažo – didžiausios mūsų tautinės tapybos konvencijos – leitmotyvą, pirmiausia bene pusštį metų puoselėtos *ars* tradicijos retorikos entropiją, matyt, pastaruoju metu išgyvenant savotišką vertybinių ir prasmės sumaištis laikotarpį, kai tradicijos retorika

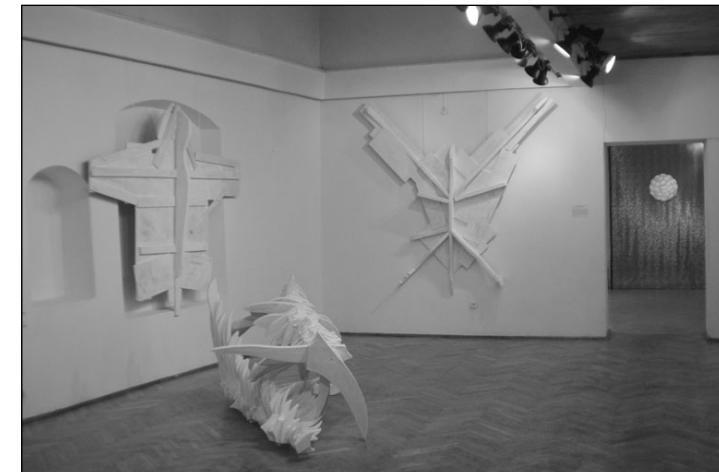
tieki dar veikė, net jei pati tapyba formaliai jau buvo radikalai pakitusi. Tuo tarpu minėtoje entropinėje būsenoje neliko jokio emocinio ryšio, paviršutiniški „tradicijos“ retorikos pavaldai galė plūdurioti šalia sugalvotų šiai akimirkai, be jokio energetinio „tradicijos“ krūvio, tarsi tuščios konservų skardinės tvenkinės.

Net ir poros vyresnių modernizmo atstovų, kurie jau daugelį metų nuosekliai tėsiai tautinės tapybos tradiciją, kūriniai bendrame parodos fone atrodo tokie pat atsiskirtiniai. Paradoksalu, tačiau (atsiskirtiniai) arčiausiai *ars* tapybos tradicijos (per)interpretavimui yra Česlovo Lukensko baltai aptapyti (kartais beveik primenantys paveikslus) objektais iš įvairių interjero detalių.

Vis dėlto vargu ar šioje parodoje (ir mūsų tapyboje apskritai) prasminga kalbėti apie „senąjį“ ir „naujają“, „tradicinę“ ar „kritinę“ dailę, nors prieš penketą metų šios savybės dar šių reiškė.

Sakykime, kad mūsų tapyboje šiuo metu vyrava „naujieji laukiniai“, juos suvokiant ne garsaus XX a. 9–10-ojo dešimtmecio vokiško tapybos neo-judėjimo, bet stabilų atspirties taška pradarusios pasaulyžiūros, savotiško blaškymosi, visiškos eklektikos kontekste.

Vis dėlto tokią būseną (bendrą ir konkretiai šios parodos) galima suvokti kaip pozityvią ir įdomią. Tokia sumaištis, ko gero, reikalinga tam, kad formuotuosi naujos prasmės, sampratos ir tradicijos. Anksčiau mūsų tapyba buvo (ar manėsi esanti) persmelkta įvairiausių mitų, neginčiamų tiesų, o dabar ją galima būtų pavadinti daugybės besivaržančių ar apskritai jokių tarpusavio ryšių neturinčių sektų erdvė.

Ekspozicijos fragmentas

G. JUCEVIČIAUS NUOTRAUKOS

Parodoje galbūt todėl garsiai suskambėjo būtent naujų „sektų“ duetai (Konstantinas Gaitanži ir Linas Jusionis, Džiugas Katinas ir Julius Pileckas), kad jokių tradicijos šaknų neapeliuoja į jokių stilų ir originalumą, praturtinti šalia kabančio raudono blizgančio audeklo, patys lygiai padengti blizgančiais sidabriniais dažais, atspindinčiais ir pasiavinančiais šalia kabančių kūninių atspalvius, yra tiek tobulai saloniškiai, komerciniai, kiek ir kandžiai sarkastiški savo blizgaus formalizmo atžvilgiu.

Taigi nors parodoje peizažo leitmotyvas atsidūrė antrame plane, nes daugelis kūninių iš tiesų kalba apie kitus dalykus ir yra kiek pritempti prie bendros temos, minėtas leitmotyvas netikėtai, asociatyviai sužaidžia viena iš mūsų tautinės tapybos konvencijų.

Paroda veikia iki sausio 22 d. Lietuvos dailininkų sąjungos galerija „Arka“ (Aušros Vartų g. 7, Vilnius) dirba antradienį–penktadienį 12–19 val., šeštadienį 12–16 val.

Vytautas Vasiliūnas. „Grožis laimi 2.0“. 2010 m.

žvalginči, vis dėlto galima bandyti iš-pešti kokį nors apibendrinimą. Pavyzdžiu, nesunku pastebėti, kad parodoje beveik nėra kūninių, giliai susijusių su mūsų (ar apskritai kokia nors) tapybos tradicija (nei ją tėsiančių, nei jai oponuojančių).

nebegalioja, joje nieko prasmingo nebečiaikaima, nebeaišku, kaip (ar) ją dar galima plėtoti (nepasukant į turgaus lygį), taip pat nebéra poreikio jai priešintis ar ją „marinti“. Kol tai tradicijai buvo priešinasi, netgi iš jos tygiojamas, ji vis

Pėdsekio hipotezės

ATKELTA IŠ 1 PSL.

Jauniausieji dar bando išsitekti stengdamiesi pelnyti dėmesį ir pagarbą kantrumu, tačiau ir jie neučia išplečia raišką papildomais dėmenimis (neconinė lemputė, popieriaus lankstumas ir kt.).

Dirbantys grynai tik su forma pralaimi gebantiems apmasyti ir teigti turinį ar gaminti jį iš formos struktūros pakeitimų.

Parodose dėmesį prikausto asmenybės, turinčios, ką pasakyti (ne tik apie save).

Noras kalbėti apie svarbius dalykus pagal paklausą, bandant suvaidinti jų aktualumą, atrodo dirbtinai.

Šiu metų nominacijos (už meilę Kęstučiui Grigaliūnui, už grafikos ekologiją Matui Dūdai, už geografiką Rūtai Spelskytei, už įsisenėjusių ligos formą Giedriui Jonaičiui) yra grynai simbolinės ir primena kologišką patapsnojimą per petj.

Tik Linui Blažiūnui skirta nomi-

nacija (už sėkmingą debiutą) yra tikslinga ir nekelia abejonių nominavimo prasmungumu apskritai.

Parodoje nedalyvavo nemaža dalis svariai kuriančių grafikų ar nuo grafikos atsišpirančių menininkų (Irma Balakauskaitė, Eglė Vertelkaitė, Eglė Kuckaitė, Inga Dargutytė, Lida Dubauskienė ir kt.).

Brandūs kūrėjai, kurie vis dėlto nusprendė dalyvauti, tai darė daugiau formaliai – pristatė jau matytus darbus iš buvusių parodų.

Peršasi išvada, kad kasmetinis „Estampas“ (profesionaliai atrinkta ir solidžiai pristatyta paroda) galėtų tapti grynai ateinančios grafikų karčos scena, nes juk dėl jų ten einama, o ir mažiau dramų būtų atrenkant.

Paroda veikia iki sausio 29 d. VGMC galerija „Kairė–dešinė“ (Latako g. 3, Vilnius) dirba antradienį–penktadienį 11–18 val., šeštadienį 11–15 val.

Linas Blažiūnas. Ciklas „Miško hipnozė“. 2010 m.

Tiesiog tapyba

Paroda Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykloje

Kristina Stančienė

Parodos pavadinimas skamba parastai – „Tapyba**“. Tik žvaigždutė prie žodžio nieko nenurodo ir nepaiškina. Kūryba be pozos, suvaržymų, komercijos, priklausomybės institucijoms, tikros ar tariamos kontrolės – maždaug toks yra parodoje susibūrusių tapytojų tikslas. Jei aiškių tikslų šiuo atveju apskritai esama. Beje, šio teksto pavadinimą netycia nugalbiau iš dar 2006 m. „Literatūroje ir mene“ publikuoto Agnės Butnoriūtės straipsnio. Simboliška, tačiau tame buvo rašoma apie eilinę sunčiintę tapybos parodą „Arkos“ galerijoje. Tik pavadinimas taikart skambėjo retoriškai – su klaustuku...

Šioje parodoje savo darbus eksponuoja Kristijonas Miliūnas, Rasa Noreikaitė-Miliūnienė, Robertas Gritėnas, Augustas Lopas, Jonas Zagorskis, Žilvinas Dobinas, Dovydės Čiuplys. Kai kurie iš šių menininkų yra žinomi geriau. Kiti, ko gero, pamirė į darbus, nelabai susijusius su tapyba, jai skiria tik atliekamą laiką. Arba, geriausiu atveju, dirba dailės mokytojais. Juos sieja keletas panašumų – beveik visi yra bairę Vilniaus dailės akademijoje tapybos studijas. Dalyviai turbūt gerai pažįsta vienas kitą. Kai kuriuos sieja šeimyniniai ryšiai. Tačiau skirtumų kur kas daugiau – išraiškos, intencijų, manieros. Tiesa, keletas

minėtų menininkų jau yra kartu rodę savo darbus – toje pačioje VJVDM erdvėje, Kęstučio Šapokos kuruotuose projektuose. 2009 m. Ž. Dobinas, K. Miliūnas ir J. Zagorskis surengė neįpareigojančią akciją Vilniaus rotušės aikštėje – tiesiog išklojo savo tapybą ant grindinio. Praeiviai galėjo laisvai apžiūrinėti ju darbus, bendrauti su autoriais, reikštis savo nuomonę. „Be galerijos, be kuratoriaus“ – tokia, pasak pačių menininkų, buvo šio veiksmo idėja. Šiuos autorius jungia ir dar viena ypatybė – jie dažniausiai rodo savo kūrinius ne geidžiamose, prestižinėse, o banaliose, ne visai „parodinėse“ erdvėse, nebūtinai specialiai pritaikytose ekspozicijoms ar gausiai lankomose.

Toki pasirinkimą esą lemia labai paprastos aplinkybės – čia nereikia mokėti už ekspozicinį plotą. Jų veikloje šiaušiamasi ir prie kuratoriaus „savivalę“, ir nors tokia priešprieša (menininkas – kuratorius) atrodos sena kaip pasaulis, šie menininkai ją vėl atgaivina, aktualizuoją. Kaip vertinti šią parodą? Kaip meno kūrinių visumą ar kaip reiškinį? Linkstai prie antrojo apibūdinimo. Eksponuojamų darbų vertė labai netolygi, kai kuriuos gali naujausti, kad menininkas paprasčiausiai „chaltūrina“, nepaisant deklaruojamo abejingumo komercijai, rinkai, pirkėjui ir t.t. Čia patogu pa-

sinaudoti K. Šapokos aprašyta menininko marginalo savyka. Žinoma, marginalinės strategijos šiuo atveju gerokai skiriasi nuo to, kaip veikia, pavyzdžiu, Redas Diržys. Šie menininkai lyg ir neskelbia nieko revoliucingo, nebent – sąmoningą norą būti užribyje. Jų veikla nėra programinė, greičiau – stichika, laisva. Tačiau bet koks struktūros, tvarkos, idealų neigimas taip pat yra pozicija.

Taigi, per deklaruojamą abejingumą jų kūryboje vis dėlto iškyla ir kritiškų pastabų. Kadangi daugelis jų nukreipti prieš konkretias institucijas, veikėjus, t.y. mūsų amžininkus ir šiuo metu aktualius dalykus, tai būtų galima vadinti savotišku kritiniu XXI a. realizmu. Tokie yra Roberto Gritėno darbai, kuriuose smėžuoja Kęstutis Kuizinės, Darius Miksys, Arūnas Gelūnas, taip pat Jono Zagorsko kūriny, kur vaizduojama kita Lietuvos šiuolaikinio meno ikona – Deimantas Narkevičius DAAD (*Deutscher Akademischer Austausch Dienst*) stipendininko amplua, „atsakinėjantis į korespondenciją“. Kur kas labiau „klasikinio“, ekspresionistinė kalba išreikšto kartėlio kupini Dovydo Čiuplio darbai, Kristijono Miliūno, Rasos Noreikaitės-Miliūnienės taipyba.

Nors paroda įdomesnė kaip reiškinys, joje tikrai galima rasti koky-

Jonas Zagorskis. „DAAD stipendininkas D. Narkevičius atsakinėja į korespondenciją“. 2008 m.

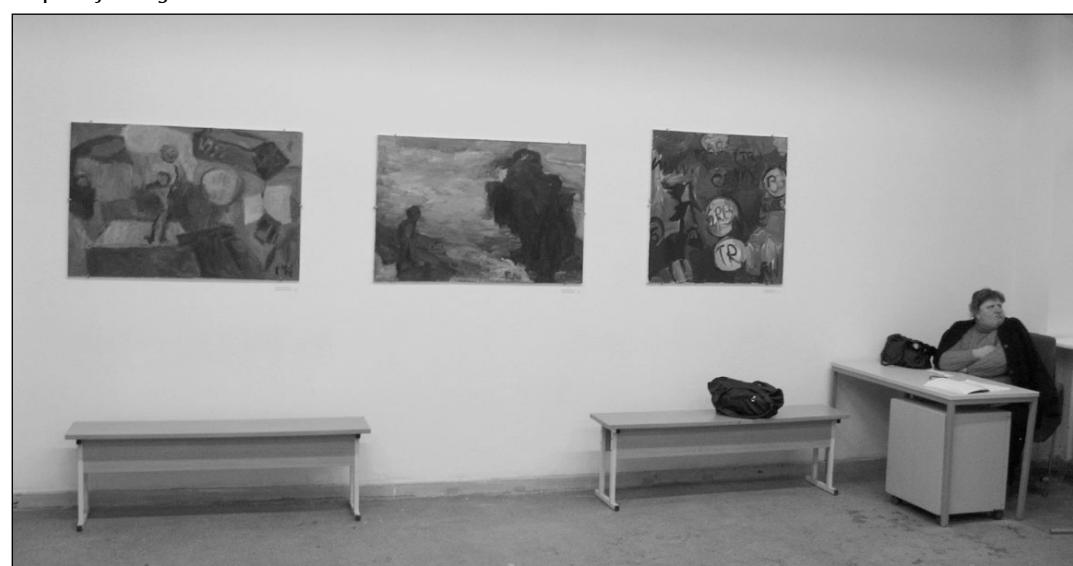
biskų, paveikiu darbų. Vienas įdomesnių parodos dalyvių, ko gero, ir vienas iš žinomesnių – šiuo metu Lenkijoje gyvenantis ir kuriantis Jonas Zagorskis. Turint omoneyje ankstyvesnius jo projektus, kad ir veriant Kęstutį Kuizinę, D. Narkevičius „portretas“ atrodė lyg dėsninė kūrybos tasa. Beje, J. Zagorskis yra ne ką mažiau klibinės tapybos vertinimo, paties tapytojo savivokos rėmės nei, pavyzdžiu, Andrius Zakrauskas (prisiminkime šmaikštijų tapytojų, tapantį tapytoją, tapantį tapytoją, tapantį tapytoją). Tamsios, vos ižvelgiamos abstrahuotos Kristijono Miliūno kompozicijos ne tik koketuoja su abstrakciojo ekspressionizmo tradicija, jau seniai „enciklopediniu“ reiškiniu, bet greta to, kad ir kaip paradoksaliai skambėtų, narsto realią socialinę tikrovę. Tai vos ižtūrimi niaurūs daugiaubučių fragmentai („Tėviškė“), paveikslų paviršių užpildančios kruopos („Birūs ryžiai“), juodas bežadis tvoros siluetas („Tinklinė tvara“). Panašiai ir R. Noreikaitės-Miliūnienės tapyboje – čia ironiškai skamba jau vien darbų pavadinimai („retro“ tapyba), o ir maneria primena pastozinę, ekspresyvią, lietuvių dailėje ankstyviais dešimtmeciais itin populiarą išraišką. Ž. Dobilo darbų objektai ironiški patys savaime,

kalbantys apie vartotojiškos kultūros plitimą.

Eklektiška tapytojų kompanija nesistengė parodos apibrėžti konceptijos rėmuis. Vadinas, paroda „sąžininga“. Juntama ir tai, kad taipotojai negina vienas kito silpninesių darbų (toks man pasirodė, pavyzdžiu, A. Lopo „Chameleonas“), nesistengia pagražinti tikrosios padėties, kaip kad neretai daroma rengiant konцепcija susaistytas grupės parodas. Taigi, kas šie menininkai – marginalai, nevykėliai (juk, pasak sparnuotos Vilmanto Marcinkevičiaus frazės, gero nekomercinio meno pasaulyje nėra, kuo geresnis menininkas, tuo aiškesnis jo meno ivertinimas piniginu ekvivalentu) ar tiesiog laisvalaikio tapytojai? Galbūt laisvės nuo normų ir taisylkių siekis yra naivus iš principo, ir tokios pastangos iš anksto pasmerktos? Tiesa paprasta – laisvė turi savo kainą. Tačiau ji nebūtinai dramatiška, žalojanti, reikalaujanti aukų. Regis, ne tik „rimta“, bet ir laisvalaikio kūryba gali pasiekti neblogų rezultatų.

Paroda veikia iki vasario 12 d. Vilniaus J. Vienožinskio dailės mokyklos galerijoje (Konarskio g. 37/2) atidaryta pirmadienį–perktadienį 9–20 val.

Ekspozicijos fragmentas

Kronika

„ŽemAt“ kviečia sužinoti daugiau

„Žeminių Dvaro Sodybos Akcionežmas – Akcija: sextillion euros, represent, Co-operation, tAmež“ – tai mišraus, tūrinio profilio projektas, skirtas visuotinei meno istorijai paminiety, vykdomas visus 2011 metus, jį lydi įvairus renginiai Žeminių dvaro sodyboje.

Projekto tikslus ir uždaviniai padiktavo jaunųjų menininkų gyvenimo periferijoje faktas ir stiprus šio fakto išgyvenimas, leidžiantis suvokti Lietuvos kultūros ir provincijos trapumą, išskirtinumą.

Lietuvos miesto kultūros gyvenimas, palyginti su turtinga ir pras-

minga jos provincijos kultūra, yra nedidelis, kita vertus, šiuolaikinės visuomenės gyvensenos modeliai nebėtelpa į banalias miesto ir kaimo atskirties kategorijas. Formuoja daugybė diskursų, apverčiančių sustabarėjusias centro ir periferijos vaizdinį supratimo ir suvokimo strategijas.

Ar tikrai pažįstame šiuolaikinį Lietuvos kaimą, ar visapusiškai įvertiname miesto ir kaimo funkcijas ir jų dalį sąveikas visuotinės komunikacijos atskirties ar begalinės savasties sąlygomis?

Projektas atviras visuomenei.

„Domas Noreika Gallery“ vykdo tik parodinę veiklą ir yra orientuota į virtualius šiuolaikinės kultūros reiškinius, reprezentuoja kolektyvinio meno sampratas bei komunika-

cijos ir kolaboravimo tarp skirtinių bendruomenių strategijas. Išskirtinis dėmesys tenka fiktyvių kultūros projektų vizualinio produkto viešinimui.

Parodos vienu metu pristatomos ir virtualioje internetinėje duomenų bazėje, ir realioje parodinėje erdvėje, pabrėžiant šių erdvų santykimumą ir salygiškumą. Galerija savo buvimą ir ikykius suvokia bet kurioje vietoje, bet kuriuo laiku ir bet kokia forma. Kita vertus, galerijos pagrindas yra Žeminių dvaro sodybos erdvinė struktūra ir „ŽemAt“ internetinė duomenų bazė. Abstraktus ir kontekstualus šio pagrindo ribų suvokimas lemia ekspozicijos vertes, parodų funkcionalumą ir informatyvumą.

„ŽEMAT“ INF.

„ŽemAt“ www.zemat.lt; tel. +370 610 02855; el. paštas aikas.zado@gmail.com; Žeminių dvaro sodyba www.zeimiudvaras.lt.

Žižeko intervencija Lietuvoje

Kelios mintys apie „Smurtą“

DEMONS kritinės minties instituto organizuotą virtualią diskusiją su Slavojumi Žižku apie neseniai Lietuvoje pasirodžiusių jo knygą „Smurtas“ (2010) autorius užbaigė juokaudamas, kad, norime mes to ar ne, jis būtina darsyti apsilankys Lietuvoje (Žižekas buvo Lietuvos, regis, 2003 metais) – „išitversiu kaip tame amerikietiškame filme, kai iš kapo išlindusi ranka bando tave pagriebti“.

Viena iš pagrindinių Žižeko „Smurto“ tezių yra tokia: jei norime išsaugoti šį pasaulį ir susidoroti su brėstančiomis jo krizėmis, turime išmokti ne tik kur kas giliau žvelgti į tai, kas yra smurtas ir kaip jis reiškiasi, bet ir priūpti atsakomybę už sisteminę, socialinę aplinkoje išjūtinusį smurtą. Akaividžios smurto apraškos – muštinės kieme, prievertaujama moteris, elektros kėdėje žudomas nusikaltėlis – tai, ką Žižekas pavadina subjektyviu smurtu, kad ir koks batus

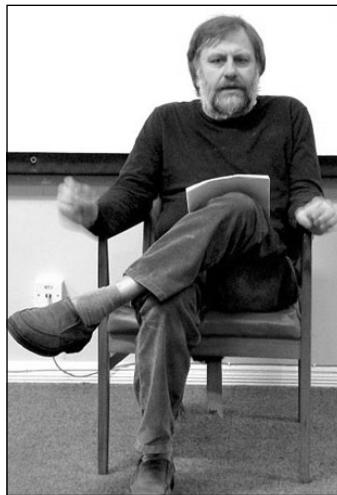
akis už dvi akis, dantis už du dantis ideologija. Puikiausias šio pavyzdys yra sausio 16 d. riaušės Vilniuje. Pačiame prisiiminti visuomenėje vyvusius vienės smurto vertinimus. Buvo vienareikšmiškai koneveikiamu riaušės sukėlė žmonės, tuo tarpu valstybinis smurtas buvo beveik neminimas. I smurtuojančius, taip pat ir į taikiai šalia stovinčius žmones buvo ne tik šaudoma guminėmis kulkomis ir leidžiamos ašarinės dujos. I juos buvo nukreiptas ir simbolinis bei ideologinis smurtas – laidomi prakeksmai, tąsoma po teismus, buvo sukurti netgi nauji žodžiai jiems pavadinčiai...

Kaip būtu galima paaškinti tai, kas įvyko 2009 m. sausio 16-ają? Vienas iš atskymų galėtų būti Žižeko pateiktai samprotavimai apie 2005 m. smurto išpuolius Paryžiuje: „[Smurto] protėrių žinia buvo ne ta, kad protestuojai jaučia prancūzų respublikoniško universalizmo keliamą grėsmę jų etninei-religinei tapatybei, bet atvirkščiai – jie jaučiasi jo neįtraukti, atsidūrė kitose pusėje sienos, skiriančios matomą respublikoniškos socialinės erdvės dalį nuo nematomos. Jie nei siūlė sprendimą, nei steigė sprendimą pateikianti judėjimą. Jų tikslas buvo sukurti problemą, parodytis, kad jie yra problema, kurios daugiau nebegalima ignoruoti. Štai kodėl smurtas buvo būtinės...“ (Smurtas, p. 82). Manau, kad labai panašiai galima suprasti ir subjektyvaus smurto proveržius Vilniuje.

Slavojaus Žižeko „Smurtas“ yra puiki ir itin reikšminga knyga dėl daugelio priežascių: ją įdomu skaityti, joje daug filosofinė mintį iliustruojančių pavyzdžių, jį padeda geriau suprasti vyraujančią neofašistinę ideologiją, kuri pasiruošusi padaryti atpirkimo ožiu bet kokį silpno ar marginalizuotu žmogaus subjektyvumui smurtą. Lietuvoje kolektyvinė ir simbolinė galia reiškiasi dogilišku principu – sunauja pasigauna tą, kuris suklupes pratrūko, jis sunaikina tam, kad išpirktų ir pridengtų sisteminę prievertą ir smurtą. Perfrazuojant Žižeko žodžius būtu galima sakyti, kad kaip tik čia ir slipy didysis politinės kairės uždavinys – demaskuoti ideologijos pridengtą sisteminį smurtą tam, kad visi tiek individualiai, tiek ir kolektyviai jaustisi atsakingi už jį.

ANDRIUS BIELSKIS

Tolerancijos savoka, nors pas mus ne tokia jau ir ilgaamžė, spejo nusivalkioti. Nuvalkiotas, nunešiotas ir susinešiojęs žodis, kurio jau senokai griebiasi bet kokia proga visi, kam tik niečiai pateisinti bet kočią prievertą, pažeminimą, neapykantą įteisinančią ideologiją, pasaulėžiūrą ir su jomis susijusias praktikas. Racionaliai nepaaiškinamais mintijimo vingiais (matyt, remiantis nuostata, „kad ir nežmoniš-

Slavoj Žižek

ir kaip pretenduotų į bendražmogišką universalizmą, išišaknijęs „baltųjų krikščionių viduriniosios klasės vyrų“ sluoksnį ideologijoje. Ir tegu. Svarbiausia suvokti, kur tos šaknys. Dėl to nei pačios demokratijos, nei liberalumo vertė nepaneigiamą, kiek jos galiapti priemonėmis išnaudojimo ir totalitarinių režimų, tiek nacionalsocialistinių, sovietinių, tiek ir ispaniškų, portugaliskų Katalikų bažnyčios palaikomų chuntų pavidalu. Tik reikštą atmainingyti atgal tą sukeitimą – tolerancijos sąvoką galima būtų palikti skonio reikalui: yra įvairūs skonai, stilai, kvapai (ar smarvės), realiai pasirinkti gyvenimo būdai (skiriant nuo tų, kada žmogus neturi galimybės rinktis, nes gimė, augo ir gyvena konkrečioje kultūrinėje-religinėje aplinkoje, ribojančioje jo galimus pasirinkimus ne tik ideologiskai, bet ir ekonomiškai, politiškai). Tai būtų panašu į savo Artimo pakentimą, nepaisant jo skleidžiamo kvapo (perinterpretuojant Žižeką)... Ir

reikštų susigrąžinti laisvę, išlaissvimo sąvokas – ekonominio, politinio, kultūrinio, siekiant apčiupti smurtingąsių sistemas (kad ir tas, kurios spaudžia Vakarų pasaulio moteris darytis plastines operacijas, kad galėtų konkuruoti, kaip Žižekas sako, seksu rinkoje, ar įvairias žemino praktikas, modernias pervergimo rinkai sistemas ir pan.).

AUŠRA PAŽĒRAITĖ

Smurtas, apie kurį kalba Slavoju Žižekas, nėra tai, apie ką paprastai pagalvojama išgirdus šį žodį. Ne smūgiai, keiksmai, riaušės, lėktuvų sprogdinimai, susiaudymai mokyklose, plėškavimai ar ginkluoti sukilimai prieš esamą tvarką, ne „chuligano“ agresija taikių praeivių atžvilgiu ar pasipriešinimas policijai. Tiksliai, tai tėra banaliausias, teoriškai ir praktiskai neproblemiškas, lengvai atpažįstamas – Žižekas pasakyti, subjektyvus – smurto padidėjimas.

Be jo, esama dar „šiuos išpuolius generuojančio konteksto kontūrų“ – objektyvus (socialinės slygos, apibrėžiančios ir primetančios mums nesmurtinio normalumo standartą, kuriuo matuojame visa kita – patologinius ir/ar piktybiinius nukrypimus) bei simbolinio (įtvirtinto pačioje kalboje, kuria konstruojame savo prasminę visatą) smurto: būtent pastarieji, matomi ne kaip smurtas, o kaip smurtui priešinama, sauganti nuo jo normali dalykų padėties, yra kur kas įdomesni. Būtent jie leidžia paprastam, subjektyviam smurtui pasiveržti ir kartu nesunkiai jį identifikuoti ir pažmerkti.

Degantys Paryžiaus priemiesčiai ar sausio 16-osios riaušės Vilniuje galėtų būti puikūs tokio „tvarkymosi su smurtu“ pavyzdžiai: smurto aktu mūsų interpretacinių schemos ir

galios struktūros liepia ir leidžia laikyti tik į Seimo langus paleistą akmenį ar netgi sniego gniūštę, tačiau ne policijos gumines kulkas (tai „būtini veiksmai, siekiant užtikrinti vieną tvarką“, racionali gynyba nuo „buduliu“), tuo labiau ne ekonomicinę ir komunikacinię politiką, kuri parengė salygas minios smurto proveržiui, padarė jį – smurtą – įmanomą.

Smurtuaja Lietuvoje „Briuselis“ („klupdo“, „engia“, „primeta“, „plėšia tautinę savastę“), žmogaus teisių aktyvistai („kursto neapykantą“, „erzina visuomenę“, „šūkauja“, „tašo po teismus“), čigonai („bruka narkotikus“), gėjai („griauna šeimas“, „verbuoja vaikus“, „lipa normaliemis žmonėms ant galvų“), žydai („kaltina“, „reikalauja turto“, „išmetė pareigūnų iš darbo tik dėl vieno neatsargaus žodžio“) – dėmesio, minčių policija persekioja (ispėja mus „Respublikos“ leidinių grupės ir „Veido“ žurnalistai). Nepriatiantys dešiniųjų politikai dešiniojo diskurso užvaldytame krašte tampa „kairiaisiais radikalaus-ekstremistais“ (atkreipkime dėmesį į smurtingas pastaruju sąvokų konotacijas), kurie, be abejų, „rékauja“, tuo tarpu skanduojančios „Lietuva lietuviams“ – ramu „patriotikai nusiteikusiu jaunimu“. Pozicija, kad demokratinė šalis turi išlikti sekulari, ivardijama kaip „neapykanta Bažnyčiai“ bei „karinės ateizmas“; požiūris, kad žmonių socialinių galimybių neturi nulemti lytis, suvokiamas kaip agresyvus „isteriškų panelių spygavimų“; tuo tarpu Katalikų bažnyčios hierarchai savo kalbomis apie „supuvusių Europą“ ir jos keliama baisų pavoju „mūsų vertybems“ labai racionaliai, nuosaikiai, padorai, malonai, švelniai skleidžia gėrij, taiką bei artimo meilę. Visai kaip Seimo pirmmininkė, profsąjungų ketinimą protestuoti prilyginusi andainykštėms „Jedinstvos“ konvulsijoms.

Smurtas gali ne tik griauti, bet ir statyti, tik, antru atveju, jo smurtiškumas nematomas. Smurtui galiausiai remiasi kiekvienas politinis ar intelektualinis status quo, suvokiamas kaip taikus, normalus, visai neradikalus, teisetas, neliečiamas ir, aišku, teisingas. Toks smurtas, sakyčiau, yra dieviškas, šventas – kaip kad šventa yra jo steigiamą tvarką, hierarchija. Vienintelis būdas (objektyviam ir simboliniam) smurtui pasipriešinti – išvysti jį kaip tokį, kaip smurtą, t.y. desakralizuoti. Šiam kontekste Žižeko mintis apie „patį vertingiausią modernios Eupropos palikimą, dėl kurio verta kovoti“ – apie ateizmą – aktuali kaip nickada. *Hic et nunc.*

NIDA VASILIAUSKAITĖ

PARENĖ LAIMA KREIVYTĖ

ir nepateisinamas jis būtų, visuomet trukdo matyti tai, kas iš tikrujų suskelia objektyvų smurtą. Tad objektyvus, sisteminis smurtas, tai yra smurtas, kuris yra išskverbės į paties socialinių bei ekonominų institucijų kūną, yra nematomas „plika akimi“, nes jis visuomet pridengtas ideologijos. Maža to, dažnai pats subjektyvaus smurto spektaklis suskelia ideologiškai išskreiptos reprezentacijos atsaką – akistatos su smurtu trauma verčia mus ieškoti banalių paaiškinimų, kurie nukreipia mus nuo to, kas iš tikrujų yra reikšminga. Kaip tik taip prancūzų marksistas Louis Althusseris, kurio ideologijos samprata stipriai paveikė ir paties Žižeko samprotavimus apie ideologiją, suprato ideologiją – ji veikia nukreipdama mūsų živilgyni nuo tikrų mūsų egzistavimo sąlygų.

Viena iš tokų giliai ideologinių nuostatų, gimdomy mūsų akistatos su subjektyviu smurtu, yra negailestingas ir žiaurus noras susidoroti su smurtą sukėlusiu žmogumi ir šimteriopai jį pasmerkti, ypač jei jis ar jis yra silpnėsis. Akis už akį, dantis už dantį principas paverčiamas

Kas kenkia vaikams

Krësle prie televizoriaus

Nežinau, kaip jūs, mieli skaitytojai, bet aš nekenčiau mokyklos nuo tos akimirkos, kai peržengiau jos slenkstę. Todėl Jano Sverako filmą „*Pradinė mokykla*“ (LTV2, 26 d. 19.05) kadaise pasižiūrėjau su ypatingu malonumu. Filmas perkelia į 1945-ųjų Čekoslovakiją. Vokiečių okupacija baigėsi, sovietų dominavimas dar neprasidejo. Filmo herojus dešimtmetis Edas lanko pradinę mokyklą. Jam sunku išsėdėti suole, nes kasdienis gyvenimas siūlo tiek daug atradimų ir nuotykių. Kartais, žinoma, nuotykių būna skausmingi, kartais juokingi. Bet patys čekai teigia, kad Sverako filmas – šiek tiek daugiau nei komedija. Tai – čekų nacionalinio charakterio studija. Juolab kad pradinė mokykla, kurioje mokosi tik berniuikai, yra vieta, kur tauta auklėjama ir mokoma suvokti savo tapatybę, o mylimas mokytojas nešiojasi ne tik rykštę, bet ir pistoletą, ir ji gaubia kilni karinė legendą. Kai pasižiūri filmą, suprantai, kad su čekais mus sieja ne tik bendra abécéle.

Nežinau, ar čekai taip masiškai mėgdžioja amerikiečius kaip lietuvių. Pastaruoju metu pastebėjau, kad ir pas mus viską bandoma paaiškinti vaikystėje patirta trauma ar vėliau igitais kompleksais. Kad lietuvių turi daug kompleksų, iškart suprantu vos išjungęs televizorių ar trumpai pasklidęs laikraščius, kur dažniausiai rašoma apie prostitutes, nusikaltimus, Seimą ir žvaigždžių,

gyvenimą. Manau, kad suvokti, kas amerikiečius išmokė psichoanalizės pradmenų, gerai padės 1944 m. paširodės pasaulinio kino klasiko Fritzo Lango filmas „*Moteris lange*“ (LTV2, Štandien, 21 d. 19.05). Filmo herojus yra profesorius Vanlis (Edwardas G. Robinsonas išgarsėjo vaidindamas gangsterius). Viešą vakarą išėjęs iš savo klubo jis sutinka gražią merginą, kurios portretas parduotuvės vitrinoje ji pakerėjo jau anksčiau. Taip prasideda sekā neįtikinė īvykių, kuriuos filme gali paaikiinti, savaime suprantama, tik psichoanalizė. Filmas įdomus ir kino istorijos požiūriu, juk užtenka ji palyginti kad ir su Martino Scorsese „*Kuždesių sala*“ ar Christopherio Nolano „*Pradžia*“, kad suprastum, kaip pasikeitė (arba nepasikeitė) režisieriu požiūris į sapnų kine.

Dar vienas klasikinis amerikiečių filmas, kurį karto LTV2, – 1963 m. sukurtą Billy Wilderio komediją „*Salždžioji Irma*“ (22 d. 23 val.). Pagrindinė heroje – seniausios profesijos atstovė – suvaidino Shirley MacLaine, nors Wilderis planavo, kad tai bus Marilyn Monroe. Bet M.M. mirė dar prieš prasidedant filmavimui.

Prodiuseris – dabar Lietuvoje madinga profesija. Šiąnakt (21 d. 00.30) LNK parodys Susan Stroman filmą „*Prodiuseriai*“ (2005). Jis sukurta pagal garsaus komedijų aktoriaus ir režisieriaus Melo Brookso miuziklą ir pasakoja apie teatro prodiuserio ir mokesčių rinkėjų, ku-

rie sumanė užsidirbtį pinigų keistoku būdu, nuotykius. Spektaklis, kurį jie rengiasi statyti, vadinas „Springtime for Hitler“. Tas pavadinimas man sukelia asociacijų su kai kuriais lietuviškais pastatymais, bet tuščia jų. Užtat filme pamatysisi Umą Thurman, Matthew Brodericką, Nathan Lanę.

Dar viena garsių Holivudo pardavę keliskart pamatsime Anando Tuckerio 2005 m. filmo „*Ji ir jos vyrai*“ (TV3, Šiąnakt, 00.05) titruose. Tai – Steve'as Martinas. Filmas sukurta pagal tapusių bestseleriu jo knygą „*Shopgirl*“, Martinas vaidina ir vieną pagrindinių vaidmenų. Claire Danes Mirabelė dirba pirštinių pardavėja prabangioje Los Andželo parduotuveje. Ji norėtųapti menininkę, patirti didelę meilę. Mirabelės gyvenimas pasikeičia, kai ji susipažista su dvemis įdomiaisiai vyriškiais – turtingu, išsiskyrusiu penkiadesimtmečiu Rėjumi ir pradėdaniu muziku Džeremiu. Spėkite iš trijų kartų, kurį iš jų pasirinks Mirabelė.

Elito gyvenimo sirgaliai turėtų pasižiūrėti nelabai vykusį gero scenaristo ir režisieriaus Paulo Schraderio 2007 m. filmą „*Palydovas*“ (BTV, Šiąvaka, 21 d. 21 val.). Filmo herojus Karteris Peidžas (Woody Harrelson) yra visais požiūriais tobulas vyriškis: puikių manierų, gera išsilavinės, prabangiai apsirengęs, diskretiškas. Jis lydi aukštūmenės damas į pobūvius, teatrus ar resto-

„Moteris lange“

ranus tada, kai jų vyrai yra pernelg užsiemę politika ar verslu. Kai viena iš Karterio globotinių randa savo meiliūžio lavoną, jis bando padėti ir tampa įtariamuoju.

Timo Burtono 2005 m. „*Čarlis ir šokolado fabrikas*“ (LNK, 23 d. 10 val.) – taip pat ne pats geriausias režisieriaus filmas, bet jis vis tiek malonu žiūrėti. Burtonas liko ištikimas Roaldo Dahlo romanui, tik perkeldamas jį į ekraną neišsižadėjo ir savo pamėgtą vokiečių ekspresso nizmo. Tai visai nepakenkė, net parodoksliai paryskino totalitarinį filme rodomas vartotojų šokolado fabrikas“ pasirodė 1964 m. (beje, pirmą kartą knygą ekranizavo Billy Wilderis). Mažas berniukas Čarlis laimė prizą – jis gali apsilankytį šokolado fabrike, kurį įkūrė paslaptinės Vonka (Johnny Depp).

„Čarlis ir šokolado fabrikas“ –

dar viena Pelenės versija. Skurde augantis Čarlis patenka į stebuklinį pasauly, kur bus nubausti visi godicij ir blogicij, o išmintingieji apdovanoti.

Dahlas buvo ne tik smailžius, bet ir tikras vaikų literatūros chuliganas. Jis nemėgo didaktikos ir laužė taisykles. Jo knygose pilna protinę vaikų ir kvailų suaugusiu, seneles vaišina anūkus cigarais, mokytojos mėto vaikus pro langą, o milžinai juos valgo. Bet Dahlas sugeba visa tai paversti ne siaubu, o absurdų grotesku. Nors nevengia ir pas mus vis dažniau prisimenamos psichoanalizės: Vonkos tėvas buvo vandantų gydytojas ir neleido jam valgyti saldumynų. Užaugęs Vonka pastatė šokolado fabriką. Išvada aiški: vaikams kenkia ne šokoladas, o draudimai.

Jūsų –

JONAS ŪBIS

Pasimetės Holivude

Nauji filmai – „Kažkur tarp ten ir čia“

Živilė Pipinytė

Džonis Marko – Holivudo žvaigždė. Jis gyvena mitiname „Chateau Marmont“ viešbutyje. Nuobodžiauja, geria antidepresantus, dulkinasi su ikyriai save siūlančiomis gražuolėmis, pozuoja fotosesijose, spaudos konferencijose atskinėja į kailius klausimus, gauna įžejdžiamas žinutes telefonu. Kartais jis aplanko vienuolikmetė duktė Kleo. Vieňą dieną Kleo mama telefonu praneša, kad jai reikia pabūti vienai. Džonis turi praleisti kelias dienas su mergaite, vėliau nuvežti į vasaros stovyklą.

Pernai Venecijos „Auksiniai liūtais“ apdovanotame filme „*Kažkur tarp ten ir čia*“ („Somewere“, JAV, 2010) Sofia Coppola rodo trumpą Džonio Marko (Stephen Dorff) gyvenimo atkarpą, nors būtų sunku atskirti vieną jo dieną nuo kitos. Višas filmas prisodintinas mikrolyvių, kartais iš labai metaforiškų, kai apsinuoginantis masažistas ar lifte sutiktas anonimiškas Benicio Del Toro, bet iš tikrųjų Džoni supa tuštuma. Bet nesiumčiau tvirtinti, kad „*Kažkur tarp ten ir čia*“ – tik pasaikojimas apie vidinę krizę išgyvenan-

tį vyra, tokie skrydžiai sapnuose ir iškrovėje, tik Saulėlydžio prospektė. Nors dar prieš titrus pasirodė epizodai, kai plyname lauke ilgai suka ratus prabangus juodas „Ferrari“, sufleruoja būtent šią temą.

Coppola mėgsta rodyti realu laiką: kai stebi erotinius dyvinių blondinių šokius, gali pasiūsti net snūduriuojančio Džonio kailyle. Bet iš tikrujų tick, kiek ir gyvenime, trunantys epizodai itin svarbūs šiame minimaliniame filme. Kaip ir ankstesniame Coppolos ševedre „*Pasiklyde vertime*“, reikšmingiausios filmo scenos yra tos, kai ekrane, regis, nieko nevyksta: prie baseino ant medinių šežlangu guli Džonis ir Kleo. Bendrame plane telpa ir jų figūros, ir palmės, ir net mėlyno kaip baseino vanduo dangaus gabalas. Personai neprataria nė žodžio, jie tiesiog yra kartu. Kitas, gal net iškalbingesnis epizodas, kai specialelių efektų specialistai tepa Džonio galvą baltomis putomis. Paskui kelias minutes ekrane matome besmegeneriu virtusį Džonį ir girdime tik jo kvėpavimą. Statiškas ilgas kadras. Ir staigai metamorfozė – keliasdešimčia metų pasendintas Džonis.

Kleo (Elle Fanning) nori patikti savo tėvui, kuris visalaikai kažkur tolį. Ji naivi ir natūrali. Mergaitės žvilgsnis fiksuoja aplinkinių susižavėjimą Džoniu (tai itin akivaizdūs kelionės Italijon epizoduose). Milano viešbutyje pusryčiaudama kartu su naktinė tévo višnia, mergaitė akivaizdžiai pavyduliauja. Tačiau Coppola atskleidžia ir kitokių jų santykų puse: Milane tévas ir dukra jaučiasi lyg du vaikai, netikėtai galintys daryti viską: naktį užsisakyti keturias skirtingų ledų porcijas į lovą, pliuškenčius prabangiame numerijoje įrengta-

me baseine. Tas buvimas kartu pasirodo labai svarbus. Kleo kartais atrodo net labiau suaugusi ir išminčingesnė, ypač epizode, kai gaminia tévui ir jo draugui gurmaniškumas pusryčius. Likę kartu jie pamažu atranda vienas kitą. Todėl tai ir filmas apie tai, ką reiškia būti tėvu, ir apie tai, ką reiškia būti dukra.

Bet Kleo buvimas paradoksliai pagilina ir Džonio tuštumos temą. Tévas su dukra žaidžia įvairius žaidimus, kurie iš esmės yra tik tikrų īvykių imitacija, nesvarbu, ar pats barškini prie kompiuterio prijungta

ta gitara, ar žaidi virtualią teniso partiją kartu su Martina Navratilova. Tuštuomoje skendi ir itališka „Auksinių kačių“ ceremonija – Džoniui įteikiamas dar vienas prizas, jis pasako keliais žodžius itališkai, ir toliau tēsiasi kičinė ir beprasmiška, bet dirbtiniu auksu spindinti ceremonija. Coppola negailestinga: ji rodo, kaip viskas grimzta į nesiliaujančią imitaciją, mechaniskus erotinius ir kitokius malonus. Gražus Džonių supantasis pasaulus yra netikras.

Išsiskyręs su Kleo, Džonis verkia, kalba telefonu su buvusia žmona, prisiapažsta jai: „Esu niekas.“ Jis tiesiog pasijuto vienišas. Pasimetės, pasiklydės. Žinoma, tą būseną sulieruoja ir filmo pavadinimas. Bet Coppola atsisuko finalinio moralio. Režisierė meistriškai sulieja ironiją ir liūdesį. Pasitelkdama muziką, ji rodo tai, kas dažniausiai yra poezijos sritis. Tai, kas nepasako mažodžiai. Juk nykios kasdienybės (tokio pilko, net bjauraus Los Andželo, kokį nufilmavo Harris Savides, kine neteko matyti) ir joje gimstančių tikrų jausmų atmosfera filme – aukščiausios prabos poezija.

Parodos	Galerija „Meno niša“ J. Basanavičiaus g. 1/13 Jovitos Aukštikalnytės tapybos ir piešinių paroda „Iš natūros“	Lietuvos technikos biblioteka Šv. Ignatog. 6 Jurijaus Ždanovo tapyba, gobelenai	PANEVĖŽYS Fotografijos galerija Vasaros 16-osios g. 11 iki 30 d. – Ramūno Danisevičiaus ir Irmanto Gelūno fotografijų paroda „170 nanometro“	BARTLBIS“. Rež. ir insc. aut. – R. Kazlas 23 d. 12 val. – V.V. Landsbergio „ANGELŲ PASAKOS“. Rež. – V.V. Landsbergis (Salė 99) 23 d. 17 val. – „ŠEKSPYRIADA“ (pagal W. Shakespeare'o pjesei). Rež. – G. Varnas (Valstybinis jaunimo teatras ir teatras „Utopia“)	
VILNIUS	Nacionalinė dailės galerija Konstitucijos pr. 22 XX a. Lietuvos dailės ekspozicija Architektūros paroda „Našlaičiai“	Vilniaus rotušė Didžioji g. 31 iki 31 d. – Gražinos Vitartaitės tapybos paroda „Kuršių nerija“ Bronės Mingailaitės-Uogintienės retrospektyvinė tapybos paroda nuo 25 d. – Pasvalio krašto ir Pasvalio menininkų klubo „Rats“ kūrinių paroda	Lietuvos medicinos biblioteka Kaštonų g. 7 iki 30 d. – Jurgos Sidabrienis akvarelės paroda „Sugrižiantčios saulės belaukiant“	KÉDAINIAI Janinos Monkutės Marks muziejuς-galerija J. Basanavičiaus g. 45 Grafikos paroda „Stiprus vanduo“ Egidijaus Rudinsko paroda „Paslaptinga grafika“	
Vilniaus paveikslų galerija Didžioji g. 4 Chodkevičių rūmų klasicinių interjerai Lietuvos dailė XVI–XIX a. Vlado Drėmos darbų paroda	Teatro, muzikos ir kino muziejus Vilniaus g. 41 Paroda „Lietuvos kinas. 1909–2009“ Paroda „Borisui Dauguviečiui – 125“ Julijos Skuratovos paroda „Lelė teatre“ Ričardo Dailidės fotografijų paroda „Gyvenimas džiaze“	Valstybinio Vilniaus Gaono žydų muziejaus Tolerancijos centras Naugarduko g. 10/2 Vaizdo ir garso paroda „Akimirka su Jung Vilne. Iš muziejaus fondų“	Rašytojų klubas K. Sirvydo g. 6 Leonardo Gutausko tapyba	Spektakliai VILNIUS Nacionalinis operos ir baletų teatras 21 d. 18.30 – J.F. Halėvy „ŽYDÉ“. Rež. – M. Staškus 22 d. 18.30 – „RAUDONOJI ŽIZEL“ (pagal P. Čaikovskio, G. Bizet, A. Adamo muz.). Rež. – R. Šervenikas 23 d. 12 val. – B. Pawłowskio „SNIĘGUOLĘ IR SEPTYNI NYKŠTUKAI“. Dir. – A. Šulcys	
Naujasis arsenala Arsenalo g. 1 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorija Lietuva carų valdžioje Lietuvos valstiečių buities kultūra Kryždirbystė Paroda „Lietuvos Sentikių bažnyčiai 300 metų“	Savicko paveikslų galerija Trakų g. 7 iki 27 d. – Simono Skrabulio tapybos paroda „Mūšis drobėse“	Lietuvos nacionalinės UNESCO komisijos parodų salė Šv. Jono g. 11 iki 28 d. – Rasos Justaitės-Gecevičienės keramika Neringos istorijos muziejaus paroda „Krašto-vaizdžio kaita prie Kuršių marių“	Lietuvių kalbos institutas P. Vileišio g. 5 Pauliaus Normanto fotografijų paroda	Nacionalinis dramos teatras Didžioji salė 21 d. 18.30 – A. Schnitzlerio „10 DIALOGŲ APIE MEILĘ“. Rež. – Y. Ross 22 d. 18.30 – M. Krležos „ELITAS (PONAI GLEMBAJAI)“. Rež. – I. Buljan (Kroatija) 23 d. 12 val. – A. de Saint-Exupéry „MAŽASIS PRINCAS“. Rež. – S. Mykolaitis 23 d. 18.30 – „DIENOS IR DAINOS“ (dainos spektaklis, skirtas E. Piaf). Rež. – R. Morkūnas	
Senasis arsenala Arsenalo g. 3 Lietuvos proistorė	Prancūzų kultūros centras Didžioji g. 1 Kristinos Sereikaitės fotografijų paroda „Žozetė“	LGRTC Tuskulėnų rimties parko memorialinis kompleksas Žirmūnų g. 1F Juozas Kazlauskio fotografijų paroda „Lemtingasis Sausis: Sausio 13-oji“	M. Žilinsko dailės galerija Nepriklausomybės a. 12 iki 23 d. – šiuolaikinės kinų kaligrafijos paroda	„Panėvėžio J. Miltinio dramos teatro spektakliai“ 25 d. 18.30 – P. Šeferio „MEILĖS ELIKSYRAS“. Rež. – A. Lebeliūnas 26 d. 18.30 – H. Ibseno „KAI MES MIRE NUBUSIM...“ Rež. – S. Varnas 27 d. 18.30 – J. Dautarto „PASKENDUSI VASARA“ (M. Katiliškio kūrinių motyvais). Rež. – J. Dautartas Mažoji salė 22 d. 16 val. – M.-F. Marsot „LAUKIM SKAMBUČIO“. Rež. – V. Masalskis 23 d. 16 val. – B. Mar „UNE“ (aktoriš U. Babickaitės motyvais). Rež. – B. Mar 27 d. 18.30 – P. Stuškinido „KONTRABOSAS“. Rež. – V. Masalskis 28 d. 18.30 – I. Villqisto „HELVERIO NAKTIS“. Rež. – J. Vaitkus 29 d. 16 val. – A. Škėmos „SAULĖTOS DIENOS“. Rež. – R. Kudzmanaitė 30 d. 16 val. – „ŠILKAS“ (pagal A. Baricco romaną). Rež. – B. Mar	
Kazio Varnelio namai-muziejus Didžioji g. 26 K. Varnelio kūrybos ir kolekcijos ekspozicija Lankymas antradienį – šeštadienį iš anksto susitarus tel. 279 1644	Bažnytinio paveldo muziejus Šv. Mykolo g. 9 Bažnytinio paveldo muziejaus ekspozicija Paroda „Vilniaus bernardinės: kasdienybė ir šventės. Archeologinių tyrimųjų medžiaga“	Šiuolaikinio meno centras Vokiečių g. 2 ŠMC skaitykloje – Kaselyje vykusios parodos „Documenta 5“ archyvas	Studija-galerija „D'Arrijaus papuosa“ Dominikonų g. 7/20 Vlado Mackevičiaus paroda „Sąmonės scenografija“	Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykla Konarskio g. 37 Dovydo Čiuplio, Žilvino Dobilo, Roberto Gritėno, Augusto Lopo, Kristijono Miliūno, Rasos Noreikaitės-Miliūnienės, Jono Zagorsko paroda	
„Lietuvos aido“ galerija Žemaitijos g. 11 Algirdo Petruolio paroda	„Juškų Gallery“ Barboros Radvilaitės g. 6 b iki 25 d. – paroda „Lietuvos tapybos meistrų“	VDA tekstilės galerija-dirbtuvė „Artifex“ Gaono g. 1 Karinos Matiukienės paroda „Dékavojimas“	Kauno paveikslų galerija K. Donelaičio g. 16 Paroda „Geriausias 2010-ųjų kūrinys“	Vilniaus Justino Vienožinskio dailės mokykla Rotušės a. 13 „Juozui Kraliauskui – 100“ „Sugrižimai“ (Viktorui Katiliui – 100) „Rašiau iš meilės“ (Alei Rūtai – 95) „Pauliui Širvui – 90“ Aldonos Ruseckaitės fotografijų paroda „Maironiono sodas“	
LDS galerija „Kairė-dešinė“ Latako g. 3 iki 29 d. – paroda „Estatas‘10“	Galerija „Rotunda“ A. Rotundo g. 3 iki 25 d. – Jono Daniliausko eskizų iš Provano paroda	Vilniaus vaikų ir jaunimo meno galerija Vilniaus g. 39/6 Paroda „Medis. Žiema“	Keramikos muziejus Rotušės a. 15 Menininkų grupės „Archyvas“ narių paroda	Maironio lietuvių literatūros muziejus Rotušės a. 13 „Juozui Kraliauskui – 100“ „Sugrižimai“ (Viktorui Katiliui – 100) „Rašiau iš meilės“ (Alei Rūtai – 95) „Pauliui Širvui – 90“ Aldonos Ruseckaitės fotografijų paroda „Maironiono sodas“	
Galerija „Vartai“ Vilniaus g. 39 „Artscape“: Jesperas Justas (Danija), S&P Stanikai	Galerija „Znad Wilii“ Išganytojo g. 2 / Bokšto g. 4 Paroda „Penkios ištikimos moterys“ (Jolanta Snežko, Lilia Milto, Ausma Bankauskaitė, Lena Chwičiaja ir Julija Pietrowska)	Vilniaus universiteto biblioteka Stiklių g. 4 Stanislovo Žvirgždo fotografinių montažų paroda „Vizijos“	Kauno fotografijos galerija Rotušės a. 1 / Vilniaus g. 2 Paroda „Optimizmo epocha – sovietinė 1920–1939 m. fotografija“	Klaipėda Dailės parodų rūmai Aukštųjų g. 1 / Didžioji Vandens g. 2 Kultūrinio projekto „Menas senusojuose Lietuvos dvaruose 2010“ baigiamoji paroda Paroda „Padermė“ Romualdo Inčirausko metalo plastikos ir medalių paroda „Durbė, Žalgiris ir dar kai kas“	
„Arkos“ galerija Aušros Vartų g. 7 iki 22 d. – paroda „Peizažo mimbikrija ir kamufliažas“	Galerija „Lenkų kultūros namai“ Naugarduko g. 76 Paroda „Stepono Batoro universitetas 1919–1939“	Galerija „Klaipėdos galerija“ Daržų g. 10 / Bažnyčių g. 4 Keramikų simpoziumo „Harmonija“ paroda „Sąsajos“	Klaipėdos galerija Herkaus Manto g. 22 iki 30 d. – Broniaus Rutkauskio tapyba	Klaipėdos galerija Herkaus Manto g. 22 iki 30 d. – Broniaus Rutkauskio tapyba	
„Akademijos“ galerija Piliés g. 44/2 iki 22 d. – Petro Liukpetro paroda	Galerija „Šiauliai“ Šeimyniškių g. 23 / Raitininkų g. 2 Vinco Norkaus tapyba	Galera Užupio g. 2 Irinos Kostinės tapyba	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 iki 30 d. – Broniaus Rutkauskio tapyba	„Herkaus galerija“ Herkaus Manto g. 22 iki 30 d. – Broniaus Rutkauskio tapyba	
„Titaniko“ ekspozicijų salės Maironio g. 3 iki 24 d. – dailininkų grupės „Angis“ paroda	Galerija „Vilniaus universiteto biblioteka“ Universiteto g. 3 Paroda „Lietuva ir Lenkija bendroje valstybėje“	Galerija „Šiauliai“ Žemaitės g. 83 iki 27 d. – Eugenijaus Nalevaikos akvarelės	„Šiauliai“ Galerija „Laiptai“ Žemaitės g. 83 iki 27 d. – Eugenijaus Nalevaikos akvarelės	Valstybinis jaunimo teatras 21 d. 18 val. – W. Gombrowicziaus „IVONA, BURGUNDO KUNIGAIŠYTÉ“. Rež. – J. Vaitkus 22 d. 12 val. – J. Erlicko „BILJETAS IŠ DAN-GAUS“. Rež. – D. Jokubauskaitė (Salė 99) 22 d. 18 val. – H. Melville'io „RAŠTININKAS“	Nuoširdžiai užjaučiame Živilę PIPINYTĘ mirus tėvui.

30 d. 14 val. – „RAUDONKEPURĖ“ (pasakų apie Raudonkepuraitė motyvais). Rež. ir dail. – V. Mazūras	28 d. 18 val. – „GVIDO“ (KU MF Choreografijos katedros studentės R. Valiūtės diplominius darbas)	ros“ bendrovės 90 metų sukakties paminėjimas
„Menų spaustuvė“		
22 d. 19 val. – šiuolaikinio šokio kūrėjų pristatymas-diskusija (Šiuolaikinio šokio asociacija)	29 d. 18.30 – I. Kálmáno „ČARDAŠO KARALIENĖ“. Dir. – S. Domarkas	„Piano.it“ koncertų salė
24 d. 19 val. – „MALDA SMĚLYJE“. Choreogr. – L. Juodkaitė		
26 d. 19 val. – PREMJERA! „LIEPSNOS VIRŠ ŠALTOJO KALNO“. Choreogr. – V. Jankauskas (V. Jankausko šokio teatras)	ŠIAULIAI	27 d. 19 val. – A. Gotesmano (mušamiejį solo koncertas
27 d. 19 val. – C. Graužinio „DRAŠI ŠALIS (LIETUVOS DIENA)“. Rež. – C. Graužinis (teatras „cezario grupė“)	Šiaulių dramos teatras	Užutrakio dvaro sodyba
27 d. 19 val. – K. Sajos „UBAGU SALA“. Rež. – T. Varnas („Naujasios teatras“)	21 d. 18 val. – M. Lado „LABAI PAPRASTA ISTORIJA“. Rež. – G. Padegimas	23 d. 15 val. – muzikinis-edukacinis projektas „Svajonėlė“. Dalyvauja Nacionalinės M.K. Čiurlionio menų mokyklos muzikos skyriaus moksleiviai
28 d. 19 val. – „PAIKOS MERGAITĖS MAL-DOS“. Choreogr. – A. Ščiko	22 d. 18 val. – „DAKTARAS IR MANGARYTA“ (J. Basanavičiaus surinktų pasakų motyvais). Pjesės aut. ir rež. – V.V. Landsbergis	KAUNAS
29 d. 12 iš 14 val. – „APKABINSIU TAVE“. Choreogr. – D. Binkauskiė	23 d. 12 val. – „BLUSYNO PASAKOJIMAI“ (pagal G. Morkūno knyga). Rež. – A. Gluskinas	Kauno filharmonija
29 d. 19 val. – „AŠ TAVE LABAI MYLIU“. Choreogr. – G. Ivanauskas (G. Ivanausko teatras)	23 d. 18 val. – „KOVA“ (pagal F. Kafkos kūrybą). Rež. – P. Ignatavičius	21 d. 18 val. – Kauno miesto simfoninis orkestras (vyr. dir. – M. Pitrénas). Solistė I. Prudnikovaitė (mecosopranas). Dir. – M. Pitrénas. Programoje G. Mahlerio, M. de Fallos kūriniai
Teatras „Utopia“		
21 d. 19 val. „Menų spaustuvėje“ – PREMJERA! F. García Lorcos „PUBLIKA“. Rež. – G. Varnas	24 d. 18 val. – „URVINIS ŽMOGUS“. Vaidina D. Kazlauskas	22 d. 17 val. – koncertas, skirtas kultūrogui A. Uždavinui (1962–2010) atminti. P. Geniušas (fortepijonas). Programoje R. Schumanno kūriniai
VGTU teatras-studija „Palėpė“		
22 d. 16 ir 19 val. – „ATÉJAU IR IŠEINU“ (pagal M. Pocevičiaus eiles). Rež. – O. Kesminas	25 d. 19 val. – „URVINIS ŽMOGUS“. Vaidina D. Kazlauskas	23 d. 14 val. – džiazo pamoka visai šeimai „Latin jazz“. Kauno bigbandas. Dir. – T. Botyrius
KAUNAS		
Kauno muzikinis teatras		
21 d. 18 val. – L. Fall „MADAM POMPADUR“. Dir. – J. Janulevičius	PANEVĖŽYS	Menininkų namai
22 d. 18 val. – Ch. Gounod „MARGARITA“. Dir. – J. Geniušas	J. Miltinio dramos teatras	28 d. 18 val. – vakaras, skirtas klarinetininko K. Bliujaus 50-mečio jubiliejui
23 d. 12 val. – „SNIEGO KARALIENĖ“. Dir. – J. Janulevičius	21 d. 18 val. – N. Simono „KALIFORNIJOS VIEŠBUTIS“. Rež. – A. Pociūnas	KLAIPĖDA
23 d. 15 val. – ciklo „Sekmadieniniai su muzika“ koncertas. Dalyvauja M. Zimkus ir G. Pečkytė	22 d. 18 val. – S. Šaltenio „DUOKIŠKIO BALADĖS“. Rež. – A. Pociūnas	Klaipėdos koncertų salė
23 d. 18 val. – I. Kálmáno „BAJADERĖ“. Dir. – J. Janulevičius	23 d. 17 val. – M. Zalytės „MARGARITA“. Rež. – A. Kéleris	21 d. 18 val. – „Muzikinis koliažas“. Lietuvos oboju kvintetas (vad. – R. Beinaris)
26 d. 17 val. – R. Rodgerso „MUZIKOS GARSAI“. Dir. – J. Vilnonis	<i>Nacionalinio dramos teatro spektakliai</i>	27 d. 18 val. – Rygos sakofonų kvartetas
27 d. 18 val. – C. Porteroio „BUČIUOK MANE, KEIT“. Dir. – J. Geniušas	25 d. 18 val. – A. Schnitzleris „10 DIALOGŲ APIE MEILĘ“. Rež. – Y. Ross	Vakarai
28 d. 18 val. – I. Kálmáno „MONMARTRO ŽIBUOKLĖ“. Dir. – V. Visockis	26 d. 18 val. – S. Mrožeko „NAŠLĖS“. Rež. – S. Račkys	VILNIUS
29 d. 18 val. – L. Adomaičio „DULKIŲ SPINDESYS“. Choreogr. ir libreto aut. – D. Bervingis ir G. Visockis	28 d. 18 val. – P. Šeferio „MEILĖS ELIKSYRAS“. Rež. – A. Lebeliūnas	Raštojų klubas
Kauno mažasis teatras	29 d. 17 val. – „MAMATĖ“. Pjesės aut. ir rež. – V. Kupšys	24 d. 18 val. – susitikimas su rašytoja J. Eiltang. Dalyvauja poetas, vertėjas V. Braziūnas, aktorė J. Dapkūnaitė
21 d. 19 val. – „SU NAUJAISIAIS METAIS, ANA!“ (pagal B. Srbijanovič pjesę „Belgrado trilogija“). Rež. – D. Rabasauskas	Koncertai	27 d. 17.30 – vakaras–pokalbis su V. Rubavičiumi
23 d. 12 val. – A. Dilytės „VENECIJOS PASAKA“. Rež. – A. Banūnas	Lietuvos nacionalinė filharmonija	Vilniaus mokytojų namai
26 d. 19 val., 30 d. 18 val. – „KATYTĖ „P“ (pagal E. Ensler pjesę „Vaginos monologai“). Rež. – V. Balsys	22 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos nacionalinis simfoninių orkestras. Solistė R. Mataitytė (smuikas). Dir. – O. Grangeanas (Prancūzija). Programoje C. Debussy, K. Szymanowskio, R. Strausso kūriniai	21 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – dainuojamosios poezijos svetainės koncertas. Dalyvauja A. Zalieska ir A. Driukas
28 d. 19 val. – „SU NAUJAISIAIS METAIS, ANA!“ (pagal B. Srbijanovič pjesę „Belgrado trilogija“). Rež. – D. Rabasauskas	24 d. 18 val. <i>Širvintų kultūros centre</i> – Prancūzų muzikos vakaras. Čiurlionio kvartetas. Solistai K. Zmailaitė (sopranas), E. Seilius (tenoras). Programoje C. Debussy, J. Massenet, M. Ravelio, J. Offenbacho ir kt. kūriniai	25 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – „Pasidainavimai su Veronika“. Svečiuose V. Lengvinas
29 d. 18 val. – L. de Weck „MYLIMIAUSI“. Rež. – V. Balsys	29 d. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kammerinių orkestras. Solistė S. Yoko Henkel (smuikas, Vokietija). Programoje A. Salieri, W.A. Mozarto kūriniai	28 d. 18 val. <i>Svetainėje</i> – „Vienuolių vilkų“ klubas. Koncertuoja Š. Mačiulis
Kauno valstybinis lėlių teatras	30 d. 12 val. 19 val. <i>Vilniuje, Filharmonijos Didžiojoje salėje</i> , – Lietuvos kammerinių orkestras. Solistė S. Yoko Henkel (smuikas, Vokietija). Programoje A. Salieri, W.A. Mozarto kūriniai	Nacionalinė dailės galerija
22 d. 12 val. – „MAŽASIS MUKAS“. Rež. – A. Stankevičius	21 d. 17 val. – „Ketvirtadienio kultūros istorijos vakara“. J. Vičienės paskaita „Šokis ir teatriniu meno sukurstėjimas XIII–XVI a.“	21 d. 17 val. – kino operatorius, fotografo ir režisierius J. Kazlauskas (1941–2002) atminimo vakaras
23 d. 12 val. – „DVI PADŪKELĖS PEŁYTĘS“. Rež. – E. Piotrowska	VILNIUS	21 d. 20 val. – „Architektūros [pokalbių fondo“ trečiasis ciklas tema „Show off: reginio architektūra“. H. Kossmanno paskaita „Pasakojančių erdvų kūrimas“
KLAIPĖDA	Kongresų rūmai	27 d. 20 val. – S. Triliapaitės paskaita „Apie muziejinį Vilnių“
Klaipėdos valstybinis muzikinis teatras	21 d. 19 val. – „Maskvos trio“: A. Bonduriantskis (fortepijonas), V. Ivanovas (smuikas), M. Utkinas (violončelė), Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje S. Rachmaninovo, L. van Beethoveno, P. Čaikovskio, S. Prokofjevo ir kt. kūriniai	Lietuvos nacionalinis muziejus
22 d. 18.30 – R. Paulo „SESUO KERĒ“ (pagal fonogramą)	VILNIUS	27 d. 17 val. – „Ketvirtadienio kultūros istorijos vakara“. J. Vičienės paskaita „Šokis ir teatriniu meno sukurstėjimas XIII–XVI a.“
23 d. 15 val. – V. Konstantinovo „KĄ SENELIS PADARYS, VÍSKAS BUS GERAI...“. Dir. – V. Konstantinovas	Kongresų rūmai	Vilniaus rotušė
26 d. 18 val. – „MEILĖS KAVA“ (KU MF Choreografijos katedros studento M. Černiecko diplominius darbas)	21 d. 19 val. – „Maskvos trio“: A. Bonduriantskis (fortepijonas), V. Ivanovas (smuikas), M. Utkinas (violončelė), Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje S. Rachmaninovo, L. van Beethoveno, P. Čaikovskio, S. Prokofjevo ir kt. kūriniai	25 d. 16 val. – P. Vileišio 160-osioms gimimo metinėms skirtas vakaras. Dalyvauja I. Kruopienė, R. Mikrys, R. Ozolas, aktorių O. Dautartaitė ir P. Venslovas, Pasvalio P. Vileišio gimnazijos gimnazistai
Lietuvos muzikų rėmimo fondas	29 d. 19 val. – A. Paley (fortepijonas), J. Mečetina (fortepijonas), G. Januševičius (fortepijonas), Lietuvos valstybinis simfoninių orkestras. Dir. – G. Rinkevičius. Programoje D. Šostakovičius, R. Strauss, W.A. Mozart, B. Martini kūriniai	Radvilių rūmai
26 d. 17 val. – „ŠIAULIŲ OSIRIS“ (Šiaulių universiteto studentų muzikos festivalis)	26 d. 17 val. – Šiauliųose veikusios „Kultūros“ bendrovės 90 metų sukakties paminėjimas	25 d. 17 val. – vakaras „Lietuviai žalgirio lauke: dabartinis gržtantis istorija“. Dalyvauja A. Luchtanas, E. Čiūtas, D. Luchtanienė, D. Mazurkevičius, K. Jankauskas, A. Kuzmickas, M. Urbanavičius
27 d. 18 val. – „ŠIAULIŲ OSIRIS“ (Šiaulių universiteto studentų muzikos festivalis)	29 d. 19 val. – vakaras „Žalgirio pergalės atmintis“. Dalyvauja V. Daujotytė-Pakerienė, J. Petrus, R. Budrys, E. Rimša, R. Petrauskas, M. Kasner, G. Surgailis, B. Verbiejutė, V. Dolinskas, V. Juozapaitis (baritonas), S. Skučienė (fortepijonas)	27 d. 17 val. – vakaras „Žalgirio pergalės atmintis“. Dalyvauja V. Daujotytė-Pakerienė, J. Petrus, R. Budrys, E. Rimša, R. Petrauskas, M. Kasner, G. Surgailis, B. Verbiejutė, V. Dolinskas, V. Juozapaitis (baritonas), S. Skučienė (fortepijonas)

Bibliografinės žinios

GROŽINĖ LITERATŪRA. LITERATŪROS MOKSLAS

Anekdotai / Raimondas Šilanskas. – Kaunas : [Diremta], 2010 (Kaunas : Diremta). – 161 p. – Tiražas [1500] egz. – ISBN 978-9955-905-06-6

Duc in altum : [Kauno kunigų seminarijos auklėtinų kūrybos almanachas / sudarytojas Nerijus Pipiras ; iliustracijos Giustavo Dorė]. – Kaunas : Vytauto Didžiojo universiteto leidykla, 2010 (Kaunas : Morkūnas ir Ko). – 238, [1] p. : iliustr. – Tiražas 300 egz. – ISBN 978-9955-12-610-2

Durbės mūšis: nepasidavę lemčiai : istorinis romanas / Inga Baranauskienė ; [dailininkas Šarūnas Škimelis]. – Vilnius : Žara, [2010] (Kaunas : Spaudos praktika). – 181, [2] p. : iliustr. – Kniga skiriama Durbės mūšio 750 metų jubiliejui. – Tiražas [1000] egz. – ISBN 978-9986-34-237-3

Dvi Jūros : apskymai, novelės, miniatiūros, eilėraščiai / Elena Čiganienė, Rita Japkevičienė ; [grafika Joašas Kazlauskienės, piešiniai Elvyros Japkevičiūtės]. – Radviliškis : Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2010. – 160 p. : iliustr. – Virš. aut. nenurodytos. – Tiražas [400] egz. – ISBN 978-609-8034-02-8

Gėris įsikūnija įsčiose : fantastinė nuotykių apysaka / Virginijus Bielskis. – Jonava : Dobilo leidykla, 2010. – .

D. 2: Ir vėl Arminas... – 2010. – 47, [1] p. – Tiražas 100 egz. – ISBN 978-609-409-032-5

Įkvėpimo auka : vieno gyvenimo fragmentai ; [atsiminimai] / Petras Panavas. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, 2010 (Kaunas : Indigo print). – 500, [1] p. : iliustr. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-23-403-6

Ir tai praeis / [iš anglų kalbos vertė Rūta Suchodolskytė]. – Vilnius : Naujoji Rosma, [2010] (Spaud. Kinijoje). – [137] p. : iliustr. – (Helenos Exley dovanų knyga). – Tiražas [2000] egz. – ISBN 978-9955-06-241-7 (jr.)

Johano jaunystė : romanas / Mika Waltari ; iš suomių kalbos vertė Aida Krilavičienė. – Vilnius : Tyto alba, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 370, [2] p. – (Klasika). – Tiražas 2000 egz. – ISBN 978-9986-16-802-7 (jr.)

Kelias į rojų : siurrealistinis romanas, apysakos ir apskymai / Jaroslavas Melnikas. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, 2010 (Kaunas : Spindulio sp.). – 341, [1] p. – Tiražas 1500 egz. – ISBN 978-9955-23-397-8 (jr.)

Mistras : keturių veiksmų drama / Marius Ivaškevičius. – Vilnius : Tyto alba, 2010 (Vilnius : Logotipas). – 142, [1] p. : iliustr. – Tiražas 500 egz. – ISBN 978-9986-16-794-5 (jr.)

Neišspildymas : romanas / Gabija Grūšaitė. – Vilnius : "Baltų lankų" leidyba, 2010 (Kaunas : Indigo print). – 175, [1] p. – (Šiuolaikinė proza). – Tiražas 3000 egz. – ISBN 978-9955-23-413-5

Papempiai : humoreskos, epigramos, anekdotai / Antanas Mikeliš. – Radviliškis : Felikso spaustuvė, 2003–2010. – 2 kn.

[Kn.] 2 : humoreskos + epigramos. – Radviliškis : Radviliškio rajono savivaldybės viešoji biblioteka, 2010 (Radviliškis : Litera). – 294, [1] p. – Tiražas 200 egz. – ISBN 978-609-8034-03-5

Penktasis Kalnas : [romanas] / Paulo Coelho ; iš portugalų kalbos vertė Mafalda Tupé. – Vilnius : Vaga, [2010] (Vilnius : BALTO print

„Kažkur tarp ten ir čia“

Savaitės filmai

Burleska ***

Filmai apie provincijos pelenes didžiuliamie miestie turi gerbėjų ne tik Holivude. Los Andželo teatro „The Burlesque Lounge“ šlovės metai jau liko praeityje. Dabartinė jo savininkė, buvusi šokėja Tes (Cher) iš visų jėgų kovoja, kad teatras išslyktų. Tačiau finansinės, meninės ir asmeninės problemos atrodo nebeįsprendžiamos. Iš mažo provincijos miestelio atvykusi Ali (Christina Aguilera) įsidarbina teatre padaveja. Ji netrukus išgyja draugų, prięši ir gerbėjų. Remiama draugų provincialė išgyvendina savo svajonę ir turėdama puikų balsą tampa teatro pažiba. Steve'o Antino filmc taip pat vaidina Staley Tucci, Alanas Cummingas, Julianne Hough, Wendy Benson-Landes, Blairas Redfordas, Katerina Mikailenko (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas, Klaipėda)

Kažkur tarp ten ir čia ****

Praejuši rudenį Venecijos kino festivalio „Auksiniai liūtai“ apdovanojas Sofios Coppolos filmas, be abejio, autobiografiškas, kaip ir ankstesnis jos šedevras „Pasiklydė vertime“. Filmo herojus yra Džonis Marko (Stephen Dorff) – Holivudo žvaigždė. Jis nuobodžiauja. Supamas nenuoširdžiu žmonių, prabangos ir gražių moterų, jis ritasi vis žemyn. Kai jo gyvenime netikėtai atsiras vienuoliukmetė dukra (Elle Fanning), aktoriui bus priverstas iš naujo ivertinti save ir tai, ko pasiekė. Taip pat vaidina Michelle Monaghan, Benicio Del Toro, Laura Ramsey, Susanna Musto, Chrisas Pontius (JAV, 2010). (Vilnius)

Protinė sprendimas ***

Liubeko kino festivalio prizu gerausiam filmui apdovanota Jörgeno Bergmarko drama verčia abejoti racionaliai ir kilnais sprendimais. Erlandas įsimyli savo gerausio draugo žmoną. Dvi šeimos nusprendžia elgtis protinai ir surašo dešimt bendro gyvenimo taisyklę. Visi apsigyvena kartu, bet eksperimentas netrukus tampa tikru išbandymu geranoriškiems draugams. Pagrindinius vaidmenis sukūrė Pernilla August, Rolandas Lassgårdas, Claesas Ljungmarkas, Stina Ekblad (Švedija, Suomija, Vokietija, Italija, 2009). (Vilnius)

Širdžių édikas **

Pasak režisieriaus Pascilio Chaumeil'o, meilės ryši turinčias moteris galima skirstyti į tris kategorijas: laimingos, sąmoningai nelaimingos ir tos, kurios niekad neprisipažins, kad yra nelaimingos. Pastarosiomis profesionaliai užsiima širdžių édikas Aleksas. Už tam tikrą užmokestį jis gali išskirti nelaiminges poras. I Aleksą dažniausiai kreipiiasi nelaiminguji motinos, seserys, dukterys, draugės ir kolegės. Alekso tikslas – atverti akis. Jo metodas – suvedžiojimas. Vieną dieną Aleksą pasamdo turtinges tėtušis, kuris nemori, kad jo duktė ištékėtų už nevykėlio. Aleksas turi tik savaitę, kad iškintų merginą netekėti... Prancūziškos komedijos, žinoma, mėgsta širdžių édiko, patenkantį į savo paties spastus, temą. Šią pasižiūrėti verta pirmiausia dėl Aleksą suvaidinusio Romaino Duris. Jis dar kartą patvirtino, kad gali prilygti, o gal net ir aplenkinti legendinį Alainą Deloną. Taip pat vaidina Vanessa Paradis, Andrew Lincolnas, François Damiens'as, Julie Ferrier (Prancūzija, Monakas, 2010). (Vilnius, Klaipėda)

Triušio urvas ***

Johno Camerono Mitchello dramos herojai – suuotktinių pora Beka (Nicole Kidman) ir Hovis (Aaron Eckhart) Korbetai. Po to, kai automobilio avarijoje žuvo jų sūnus Denis, kiekvienas bando iš naujo sulipdyti gyvenimą. Beka užmezga keistą ryšį su avarijoje dalyvavusiu pauagliu Džeisonu (Miles Teller), Hovis ieško pas kitus to, ko negali duoti žmonai... (JAV, 2010). (Vilnius, Kaunas)

***** – šedevras, **** – pasižiūrėti būtina, *** – geras filmas, ** – būna ir geriau, ** – jei turite daug laiko, * – nickalas

Redaktorius – Linas Vildžiūnas

Atsakingoji sekretorė – Rūta Jakimavičienė

Dailė – Monika Krikštopaitė | **Muzika** – Kamilė Rupeikaitė

Kinas – Živilė Pipinytė | **Teatras** – Sigita Ivaškaitė

Publicistikā – Laima Kreivytė | **Stilius** – Rita Markulienė

Dizainas – Jokūbas Jacovskis | **Maketas** – Vanda Čemerkaite

www.7md.lt – Julijus Lozoraitis

Kino repertuaras

VILNIUS

Forum Cinemas Vingis

21–26 d. – Burleska (JAV) – 11.50, 14.50, 18, 20.45; 27 d. – 11.50, 14.50, 19.15, 21.45; 28 d. – 11.30, 14, 16.45, 19.15, 21.45, 23.59

21–26 d. – Dilema (JAV) – 11.30, 14, 16.45, 19.15, 21.45; 27 d. – 11.30, 14, 16.45, 19.15, 21.45, 23.59

21–26 d. – Karaliaus kalba (Australija, D. Britanija) – 12, 15, 18.20, 21 val.; 27 d. – 12, 15, 18.20, 21, 23.30

22, 23 d. – Ilgo plauko istorija (3D, JAV) – 14.30

21–23 d. – „Žiemos ekranai“

21, 24–26 d. – Turistas (JAV, Prancūzija) – 14.30, 16.50, 19.20, 21.50; 22, 23, 27 d. – 12.15, 14.30, 16.50, 19.20, 21.50

21–26 d. – Meilė ir kiti narkotikai (JAV) – 11, 13.30, 16.30, 19, 21.30; 27 d. – 11, 13.30, 16.30, 19, 21.30, 23.45

Triušio urvas (JAV) – 12.30, 15.30, 17.45, 20 val.; 27 d. – 12.30, 15.30, 17.45, 20, 22 val.

21, 24–26 d. – Po vienu stogu (JAV) – 15.45, 18.30, 21.10; 22, 23 d. – 12.30, 15.45, 18.30, 21.10, 23.45

21, 24–26 d. – Kažkur tarp ten ir čia (JAV) – 16.20, 19, 21.30; 22, 23 d. – 13.30, 16.20, 19, 21.30, 23.30

21–26 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 27 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (3D, D. Britanija) – 11.15

21, 24–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

24–27 d. – Eglutės (Rusija) – 17.35, 20 val.

23, 27 d. – Megamaindas (JAV) – 12.50

24–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 15.10

21–27 d. – Tronas: palikimas (JAV) – 14 val.

Forum Cinemas Akropolis

21–26 d. – Burleska (JAV) 10.45, 13.15, 16, 18.45, 21.30; 27 d. – 10.45, 13.15, 16, 18.45, 21.30, 23.59

21–26 d. – Dilema (JAV) – 11.15, 13.45, 16.15, 18.30, 21 val.; 27 d. – 11.15, 13.45, 16.15, 18.30, 21, 23.15

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (3D, D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30

21–27 d. – Paskutinis tėvų išbandymas: mažieji Fakerai (JAV) – 17.15, 20.15

21–27 d. – Žalioji širšė (3D, JAV) – 17.15, 20.30; 28 d. – 17.15, 20.30, 23.15

21–27 d. – Narnijos kronikos: aušros užkariautojo kelionė (D. Britanija) – 11.15

21–27 d. – Megamaindas (3D, JAV) – 14.30